

UNIVERZITA PALACKÉHO v OLOMOUCI

FAKULTA TĚLESNÉ KULTURY

Katedra rekreologie

**Zimní přechod pohoří Šureánu na sněžnicích
(případová studie)**

Diplomová práce
(bakalářská)

Autor: Rostislav Navrátil

Studijní program: Tělesná výchova a sport

Studijní obor: Rekreologie (REK_K)

3. ročník kombinovaného studia

Olomouc 2022

Vedoucí práce: Mgr. Rudolf Rozsypal

Bibliografická identifikace**Jméno a příjmení autora:** Rostislav Navrátil**Název práce:** Zimní přechod pohoří Šureánu na sněžnicích (případová studie)**Typ práce:** Bakalářská práce**Pracoviště:** Katedra rekreologie, Fakulta tělesné kultury Univerzity Palackého v Olomouci**Vedoucí práce:** Mgr. Rudolf Rozsypal**Rok obhajoby práce:** 2022

Abstrakt: Předložená bakalářská práce se zabývá jednou z možností zimní turistiky a to chůzí na sněžnicích. Tento druh zimní turistiky se poslední dobou stává velmi oblíbenou pohybovou aktivitou v přírodě. Cílem bakalářské práce bylo popsat jak organizačně a technicky zvládnout pobyt ve volné přírodě v zimě s využitím sněžnic a ukázat široké veřejnosti, že pohybovat a stanovat v horách je možné i v zimě. Tím je možné běžnému člověku posunout komfortní zónu a nabídnout mu další způsob aktivní dovolené v zimním prostředí. Bakalářská práce se podrobně zabývá plánováním, realizací a rozbohem expedice na sněžnicích do rumunských hor Šureánu (v originále Şureanu).

Klíčová slova: sněžnice, zima, expedice, outdoor, přírodní aktivity, výzva, riziko, laviny

Počet stran: 89**Počet příloh:** 0**Jazyk:** český

Souhlasím s půjčováním závěrečné písemné práce v rámci knihovnických služeb.

Bibliographical identification

Author's first name and surname: Rostislav Navrátil

Title: Winter crossing of the Sureanu Mountains on snowshoes (case study)

Type of thesis: Bc. Thesis

Workplace: Department of Recreology, Faculty of Psychological Culture, Palacký University in Olomouc

Supervisor: Mgr. Rudolf Rozsypal

The year of presentation: 2022

Abstract: The presented bachelor thesis deals with one of the possibilities of winter tourism, namely walking on snowshoes. This type of winter tourism has recently become a very popular physical activity in nature. The aim of the bachelor's thesis was to describe how to organize and technically manage a stay in the wild in winter with the use of snowshoes and to show the general public that you can move and camp in the mountains in winter. This will move the comfort zone for the average person and offer him another way of an active holiday in a winter environment. The bachelor's thesis execution deals with the planning, implementation and analysis of an expedition on snowshoes to the Romanian mountains of Shurean (in the original Șureanu).

Key words: Snowshoes, winter, expedition, outdoor, activities in the natures, challenge, risk, avalanches

Number of pages: 89

Number of appendices: 0

Language: Czech

I agree the thesis paper to be lent within the library service

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem předloženou bakalářskou práci vypracoval samostatně pod vedením pana Mgr. Rudolfa Rozsypala a uvedl jsem všechny použité podklady a literaturu.

V Olomouci dne

.....

Rostislav Navrátil

Poděkování

Děkuji tímto panu Mgr. Rudolfovi Rozsypalovi za odborné vedení při zpracování bakalářské práce, za všechna doporučení, užitečné rady, poskytnutí potřebné vědecké literatury, ale především za veškerý čas, který mi během vypracování bakalářské práce věnoval.

OBSAH

1 ÚVOD	9
2 SYNTÉZA POZNATKŮ	10
2.1 Volný čas	10
2.2 Zimní turistika	10
2.3 Historie sněžnic	11
2.4 Vybavení, výstroj a výzbroj pro zimní turistiku	14
2.4.1 Sněžnice	14
2.4.1.1 Současný trh se sněžnicemi	15
2.4.1.2 Sněžnice pouze jako doplněk	18
2.4.2 Batoh	18
2.4.3 Boty a návleky	18
2.4.4 Spací pytel	19
2.4.5 Stan	19
2.4.6 Karimatka	19
2.4.7 Lopata	20
2.4.8 Vaříč	20
2.4.9 Termoska	20
2.4.10 Oblečení	20
2.5 Vybavení pro zimní turistiku z hlediska bezpečnosti	23
2.5.1 Lavinový set – lavinový vyhledávač, lavinová sonda a lopata	23
2.5.2 Lavinový batoh	24
2.6 Vybavení pro zimní turistiku z hlediska orientace	25
2.6.1 GPS – Global Position System	25
2.6.2 Tištěná mapa	25
2.6.3 Kompas a buzola	26
2.7 Bezpečný pohyb v horách a základní metodika k lavinám	26
2.7.1 Plánování trasy	27
2.7.2 Laviny a stupně lavinového nebezpečí	27

2.7.3 Sklony terénu a dodatečné zatížení	29
2.7.3.1 Sklony terénu	29
2.7.3.2 Dodatečné zatížení	29
2.8 Nouzové signály	30
2.9 Hlavní pravidla pro pohyb na sněžnicích podle německého alpského spolku <i>Deutscher Alpen Verein</i>	31
2.10 Management sportovní akce	34
2.10.1 Hlavní fáze managementu, sportovní akce	34
2.10.2 Jednotlivé kroky managementu, sportovní akce	35
3 CÍLE	38
3.1 Hlavní cíl	38
3.2 Dílčí cíl	38
4 METODIKA	39
4.1 Metody	39
4.2 Případová studie	40
5 VÝSLEDKY	41
5.1 Výběr cílové destinace	41
5.2 Výběr termínu	44
5.3 Plánování akce – Přípravná fáze	44
5.4 Potřebné vybavení pro zimní přechod pohoří	45
5.5 Stravování	47
5.6 Cestovní připojištění	47
5.7 Doprava	47
5.8 Finanční rozpočet akce, výdaje	49
5.9 Propagace a marketing	49
5.9.1 Webové stránky	49
5.9.2 Filmové festivaly	49
5.9.3 Emailové pozvánky	50
5.9.4 Spolupráce s FTK UP	50
5.9.5. Spolupráce s cestovními kanceláři	51
5.9.6 Tištěné propagační letáky v outdoorových obchodech	51
5.9.7 Cestovatelské internetové stránky	51
5.9.8 Bývalí účastníci a jejich známí	51
5.10 Shrnutí přípravné fáze	52

5.11 Realizace přechodu pohoří	53
5.11.1 Přejezd do Rumunska	53
5.11.2 První den túry	54
5.11.3 Druhý den túry	56
5.11.4 Třetí den túry	58
5.11.5 Čtvrtý den túry	59
5.11.6 Pátý den túry	60
5.11.7 Šestý den túry	62
5.11.8 Sedmý den túry	63
5.12 Hodnocení	66
5.12.1 Hodnocení z pohledu organizátora	66
5.12.2 Hodnocení z pohledu účastníků	67
5.13 TOP 12 rad a doporučení pro zimní přechod na sněžnicích	68
5.13.1 Lavina	68
5.13.2 Počasí	68
5.13.3 Úraz	69
5.13.4 Fyzická zdatnost skupiny	69
5.13.5 Krádež	69
5.13.6 Technická závada	69
5.13.7 Začátečníci	70
5.13.8 Vybavení	70
5.13.9 Drobnosti	70
5.13.10 Denní etapy a přestávky	70
5.13.11 Baterie a power banky	70
5.13.12 Důležité kontakty	71
6 DISKUZE	72
7 ZÁVĚR	74
8 SOUHRN	75
9 SUMMARY	76
10 PŘEHLED POUŽITÉ LITERATURY	77
11 PŘEHLED INTERNETOVÝCH ZDROJŮ	80
12 PŘEHLED POUŽITÝCH OBRÁZKŮ	84

1 ÚVOD

Poslední dobou lidé chtějí svůj volný čas trávit aktivním odpočinkem a zažít něco nového. Aktivní pobyt v přírodě, s určitým stupněm rizika, s možností vyzkoušet něco neznámého se stává oblíbeným způsobem trávení dovolené. Lidé touží po zážitku. Veškeré provozované aktivity musí být bezpečné, s použitím potřebné výstroje a výzbroje a hlavně se znalostí dané aktivity.

Pro závěrečnou práci mého bakalářského studia jsem zvolil, mně osobně velice blízké téma, zimní turistiku, a to zimní přechod pohoří Šureánu (v originále Şureanu) v Rumunsku na sněžnicích.

Cílem mé bakalářské práce je sestavit základní manuál k tomuto přechodu a pomoci tím potenciálním zájemcům o tento druh turistiky s plánováním a realizací podobné akce.

V **první části** práce mapuji historii sněžnic, které představují nutnou základní výbavu pro pobyt na horách v zimě. Popisuji zde výstroj a výzbroj, typy sněžnic, batohy, karimatky a stany. A také to, na co je nutné dbát a mít s sebou z hlediska bezpečnosti a orientace pohybu ve volném terénu, a to včetně lavinového nebezpečí.

V **druhé části** práce se zabývám obecně managementem organizace sportovní akce. Popisuji detailně, co je nutné pro pořádání zimního přechodu. Co konkrétně udělat z hlediska výběru vhodného termínu, trasy a propagace. Je zde popsána přípravná fáze celé akce i konkrétní popis jednotlivých dnů celého přechodu.

Na **závěr** je zimní přechod zhodnocen, a to jak z pohledu účastníků, tak z pohledu mého jako organizátora, včetně doporučení.

2 SYNTÉZA POZNATKŮ

2.1 Volný čas

V současné době existuje mnoho definic volného času a názorů, jak ho trávit. Volný čas je „čas doby, kterou má jedinec pro sebe a s níž může disponovat podle svého uvážení“ (Slepičková, 2005, 9).

Volný čas můžeme chápat i jako „...čas, v němž člověk nevykonává činnosti pod tlakem závazků plynoucích ze společenské dělby práce nebo z nutnosti zachování svého biofyzického či rodinného systému“ (Velký sociologický slovník, 1996, 156).

Volný čas je v poslední řadě spojován s prožitkem a se zážitkem. Dle Hanuše a Chytilové (2009) je prožitek jedinečný, nenahraditelný, individuální, komplexní, neoddělitelný od obsahu, ale především nepřenositelný. Spousta lidí si uvědomuje svůj vyměřený čas a velice často jim už nestačí "klasická" dovolená, ale spojují svůj volný čas s aktivním způsobem prožití, často zaměřený na zážitek. "Současná rychlá doba klade vysoké požadavky na psychickou stránku člověka. Druhou stranou mince je, že nároky a zisky, které jsou na jedné straně hmatatelné, se na druhé straně odrážejí v krizi v prožitkové sféře člověka, což může vést k celé řadě psychopatologických jevů a neblaze se odráží na kvalitě života člověka" (Polák, 2016, 12).

Jezdím jako horský průvodce po Evropě a vidím, že lidé ve vyspělejších částech Evropy dokáží s volným časem nakládat mnohem lépe než lidé v chudších, východních částech, které jsem navštívil. Děti v těchto oblastech si s volným časem poradí. Stýkají se na ulici, povídají si, hrají různé hry, jezdí na kolech. Dospělí však většinu času tráví prací v zemědělství, pracemi kolem domu nebo přípravou dříví na zimu. Mají-li volný čas, nezřídka ho tráví pouze vysedáváním.

2.2 Zimní turistika

Zažít klid zimní přírody a načerpat novou energii to jsou základní atributy, které nejstručněji vyjadřují obsah zimní turistiky. U zimní turistiky se jedná spíše než o poznávání lidí, kultur, kulturních a historických památek o poznávání zimní přírody a sama sebe v podmínkách podstatně náročnějších než v jiných ročních obdobích. Je to krásná pohybová aktivita zasazená do čistého a krásného přírodního prostředí.

V dnešní době rozlišujeme u zimní turistiky více druhů, které nám umožňují pohybovat se ve volné přírodě po sněhu pomocí různé výzbroje, ulehčující a zjednodušující nám pohyb, přesun nebo aktivity, které zde provádíme.

Jde o tyto základní skupiny:

1. Lyžařskou turistiku, což je pohyb na běžkách anebo turistika na skialpových lyžích
2. Zimní pěší turistiku
3. Zimní turistiku na sněžnicích

Zimní turistika na sněžnicích si získává stále větší popularitu v řadě alpských a severských zemích.

Provádění jakýchkoliv aktivit v zimním období je náročnější na fyzickou kondici, zdatnost, psychiku a celkovou odolnost jedince.

I u turistů, kteří jsou na složitost a úskalí zimní přírody připraveni a adaptováni, je nutné brát ohled na možnosti lidského organismu v tomto prostředí a od toho odvíjet plánování a vedení výletů, vycházek, zájezdů, přechodů nebo expedic.

Každý jedinec má svoji představu o průběhu akce, disponuje jen s určitou úrovní zdatnosti nebo potřebných dovedností, je třeba vždy tyto vstupní podmínky zohledňovat a promítnout do náročnosti plánované akce.

Z hlediska náročnosti a délky trvání rozeznáváme:

1. *Jednodenní výlety, akce*
2. *Přechody pohoří* – náročná aktivita zimní turistiky určená pro zkušené a zdatné turisty, nejčastěji v délce 3-7 dní.

Ubytování obvykle ve stanech, při přechodu obydlých pohoří, kde jsou turistické základny a chaty, v těchto zařízeních se plánuje a je možné provádět přechod relativně na lehkou.

3. *Expedice* – dlouhodobější akce více než týdenní, nemusí se jednat jen o aktivity v extrémních a exotických končinách, velmi kvalitní může být i souvislý přechod více pohoří.

Mne jednoznačně učaroval pohyb na sněžnicích, protože se člověk dostává do čistého terénu, daleko od civilizace a je v tichu a pohodě v nerušené v zimní přírodě bez jakéhokoliv omezení. Hlavně vždy mne lákaly zejména vícedenní akce – protože, když už se balím, tak ať to není pouze na jeden den nebo dva.

2.3 Historie sněžnic

Podle některých odhadů, historie sněžnic sahá do hluboké minulosti. Dle dostupných zdrojů není úplně jasné, jak to v minulosti opravdu bylo. Je jisté, že k ulehčení chůze ve sněhu a k snazšímu pohybu ve sněhu při lovu se lidé snažili

používat nějaké pomůcky. Využívali je i jako dopravní prostředek. Důkazy jsou datovány již před 6000 lety. První nálezy pochází ze střední Asie. Poté se pomůcky dostaly do Ameriky a Skandinávie. Ve Skandinávii vývoj těchto pomůcek vedl ke vzniku lyží, kdežto v Americe vedl ke vzniku sněžnic. Podoba těchto sněžnic je různá a liší se podle jednotlivých indiánských a inuitských kmenů. Do Evropy se sněžnice dostávají díky kolonizaci Ameriky. Nějakou reálnou podobu dostávají sněžnice v 18. století, kdy se také konají první sněžnicové závody, a to v Kanadě.

K rozmachu, rozvoji a zdokonalení pak dochází koncem 19. století. Takové už jsou začátkem 20. století zdokumentovány. První moderní sněžnice pocházejí z roku 1972 z USA. Tvůrci jsou bratři Praserovi. Tyto sněžnice mají hliníkový rám a tkaninový výplet. V roce 1981 ve Francii začali vyrábět sněžnice plastové (Nordic sport, n.d.).

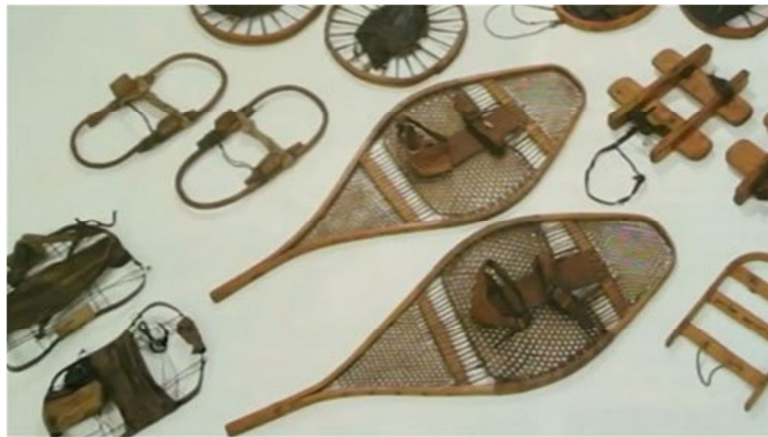
Inspiraci k využití sněžnic mohly dávné národy hledat u některých zvířat, která se k životu v zasněžených oblastech přizpůsobila zvětšením chodidel, například zajíc měnivý (*Lepus americanus*). Předpokládá se, že sněžnice lidé používali již několik tisíc let před naším letopočtem, například britský archeolog Jacqui Wood přišel s hypotézou, že rám nalezený u mumie Ötziho z doby kolem roku 3300 př. n. l., považovaný za zbytek batohu, je ve skutečnosti zbytkem sněžnic.

Antický stoický filosof Strabón v díle Geografika popisoval používání kožených sněžnic Kavkazany, zatímco Arméni používali kulaté dřevěné. V Asii sněžnice tradičně používali Japonci, Ainové a Itelmenové (původní obyvatelé Kamčatky). Naproti tomu původní obyvatelé Sibíře a Sámové dávají odedávna přednost lyžím a sněžnice neuvítají.

Tradiční síťové sněžnice jsou známy až od severoamerických indiánů, například Huronů a Kríů, například Samuel de Champlain ve svých cestopisech (V.III, str. 164) popisuje, že indiánské sněžnice používané k lovu i k cestování jsou dvakrát až třikrát delší než francouzské. Kruhové sněžnice z proutí se síťovým výpletem používají Inuité, kteří však znají i druhý typ trojúhelníkového tvaru. A slovo Eskymák podle některých názorů vlastně znamená "výrobce sněžnic". Čím jižněji, tím jsou sněžnice užší a delší, nejdelší jsou lovecké sněžnice Kríů, které bývají dlouhé asi 6 stop (1,8 m). Irokézské sněžnice jsou užší a kratší, kvůli lepší manévrovatelnosti v lesnatých územích, protože sníh na jejich území nebývá tak hluboký. Indiáni z Velkých plání nosili sněžnice při zimních bizoních lovech, dokud nezačali používat koně.

I když se podoba sněžnic u různých kmenů a národů lišila, jejich používání bylo společným znakem téměř všech etnik žijících v oblastech s hlubokým a dlouhodobým sněhem (Wikipedia, n.d.).

Indiánský lovec vzal pevné jasanové dřevo, ohnul jej nad ohněm a svázal jeho konce stromovým lýkem. Poté upletl ze ztvrdlých pásů kůry síť, která mu dávala dostatečný vztlak, aby zůstal na povrchu sněhové pokrývky. Nakonec vyřízl otvor, vsadil do něj můstek a na něj namontoval vázání z kožených řemenů s pohyblivou patou: zrodily se sněžnice, lov ve sněhu se stal úspěšným (Schneeweiß, 2007, 7).

Obr. 1. Historické sněžnice

(Nordic sport, n.d.)

Obr. 2. Historické sněžnice

(Hedvábná stezka, n.d.)

2.4 Vybavení, výstroj a výbroj pro zimní turistiku

V této části se budu zabývat základním vybavením, které je nutnou podmínkou toho, aby se dal uskutečnit plánovaný pohyb na sněžnicích.

2.4.1 Sněžnice

Pořizovací cena sněžnic je v porovnání s pořizovacími cenami běžek, lyží, snowboardů, splitboardů (snowboard, který se dá rozložit na dvě části a vytvořit tak dvě lyže) či skialpových lyží nízká (viz následující tabulka).

	Cena [Kč]	Vázání [Kč]	Boty [Kč]	Hole [Kč]
běžky	1 500-10 000	1 000-3 000	1 500-5 000	500
lyže	3 000-25 000	3000-10 000	4 000-15 000	500
skialpové lyže	10 000-15 000	10 000-15 000	10 000-18 000	500
sněžnice	1 000- 5 000	x	x	500
snowboard	3 000-15 000	2000-4 500	2 000-8 000	x
splitboard	10 000-15 000	8000-14 000	2 000-8000	500
stoupací pásy	3 000-6 000	x	x	x

Tab. 1. Cenový přehled

Výběr sněžnic je na současném trhu opravdu bohatý. Vyrábějí se z různých materiálů, pro různé váhové kategorie. Nabízejí se i v dětských velikostech.

Jak bylo již dříve zmíněno, velká výhoda sněžnic je pohyb ve volné přírodě. V České republice je tak možné dostat se mimo značené turistické trasy velice často i mimo cesty běžkařské. Samozřejmě lze využít i běžného turistického značení, které umožní bezpečně vystoupat i tam, kam by to bez sněžnic nešlo. Člověk si tak vychutná samotu a opuštěnost zimních hor, kde nejsou lidé na sjezdovce ani na běžkách či na skialpech.

Nelyžařům, kteří chtějí provozovat zimní turistiku nebo horolezecké výstupy, tyto zážitky zprostředkují právě sněžnice. Výlet na sněžnicích je mnohem lepší než provozovat turistiku po zledovatělých sánkařských drahách kolem chaty. Oceníte zážitky, když vytváříte vlastní stopy pomocí sněžnic. Obzvláště ve dvou (Schneeweiß, 2007).

2.4.1.1 Současný trh se sněžnicemi

V současné době se výrobou sněžnic zabývá celá řada firem. Některé řetězce, nejen potravinové tak i sportovní, nabízejí k prodeji sněžnice vlastní značky. Podle Kuprové jsou nyní na trhu tři hlavní typy sněžnic. *Dřevěné*, vyráběné dle původních

sněžnic, *plastové* či *hliníkové s kloubem* a *rámové s tkaninou nebo výpletem* (Kuprová, 2014).

Největšími výrobci je francouzská firma TSL a americká MSR. První zmiňovaná vyrábí plastové s kloubem a druhá hliníkové s možností připevnění nástavce za botou, čímž se zvětší vztlak, např. při chůzi s těžkým batohem.

Vyrábějí se také sněžnice dřevěné, nafukovací, lidé si sněžnice také vyrábí doma. Vedle toho existují široké, krátké lyže, které nejsou ani běžecké ani skialpové, jsou "nezařaditelné".

Plastové s kloubem, podle mého nejlepší varianta, jsou vyrobené z pružného, odolného plastu, který byl testován v teplotách pod bodem mrazu. Kloub zaručuje ideální pohyb při chůzi. Tento typ sněžnic je vhodný do všech druhů terénu, k traverzu i do prudkých svahů. Většina sněžnic tohoto typu má možnost podložení paty při prudkém stoupání, čímž se stoupání stává mnohem pohodlnější. U některých modelů lze odjistit patu. To umožňuje při sestupu v prudkém svahu proslápnout patu níže. Když se jde traverzem, tj. ve svahu po vrstevnici, noha ze sněžnice nesklouzává, drží pevně u sněžnice a sněžnice ve sněhu. V této variantě existuje několik typů uchycení boty ke sněžnici. Ale téměř všechny mají zesponu železné hroty proti uklouznutí.

Obr. 3. Plastové sněžnice

(Můj outdoor, n.d.)

Rámové sněžnice s výpletem či s textilií jsou vyrobeny dle původních, historických tzv. westernů. Rám je zpravidla hliníkový, potažený textilií, nejčastěji se jedná o derivát neoprenu. V přední části je špička mírně zvednutá nahoru. U tohoto typu je způsob připevnění boty ke sněžnici horší. Při chůzi v traverzu noha nedrží

správně na sněžnici v požadované rovné poloze a sklouzává mimo sněžnici do strany. Tyto sněžnice jsou vhodné do mírného terénu, na mírný svah, kde je minimální potřeba chůze traverzem.

Obr. 4. Sněžnice rámové s výpletem, US Sherpa
(Military sklad, n.d.)

Dřevěné sněžnice s výpletem jsou v podstatě kopie prvních, fundovaných sněžnic. "Původní sněžnice indiánů a traperů sestávají ze vzadu svázaného pružného dřevěného rámu (z jasanu nebo ořechu), na kterém je napnuta nasmolená síť z kůry (částečně i z kůže)" (Schneeweiß, 2007, 17).

Při použití je zde obdobný problém jako u rámových. Jsou vhodné do rovinnaté krajiny, kde je velké množství čerstvého sněhu. Ideální jsou na zasněžené pláni.

Obr. 5. Dřevěné sněžnice s výpletem
(Magazín travel portal, n.d.)

2.4.1.2 Sněžnice pouze jako doplněk

Mnoho ubytovacích zařízení na horách v České republice, ale i v zahraničí, nabízí svým hostům zapůjčení sněžnic k jednoduchým procházkám po okolí. Pohyb na sněžnicích si během chvíle osvojí téměř každý chůze schopný jedinec. Sněžnice používají i sportovci na snowboardech či lyžích, pokud chtějí jezdit z kopce ve volném terénu, tzv. freeride. Sněžnice si připevní na snowboardové boty a snowboard na batoh na záda. Po výstupu na horu či kopec si sněžnice místo snowboardu připevní na batoh a mohou začít sjíždět. Podobné je to u lyžařů, ale ty si většinou lyžařské boty nesou v batohu a lyže na batohu a na nohách mají turistické boty se sněžnicemi. Je však potřeba dbát na bezpečnost - přiměřený sklon kopce, vhodné sněhové podmínky, počasí, lavinová nebezpečí apod. Bezpečností se zabývám v samostatné kapitole **2.7. Bezpečný pohyb v horách a základní metodika k lavinám.**

2.4.2 Batoh

Při expedici na sněžnicích v opuštěných horách je nutné si vše potřebné nést s sebou. Do základního vybavení vedle sněžnic patří vhodný, dostatečně velký batoh, který bude dobře sedět na zádech. Existuje několik typů - s horním plněním, bočním plněním, s nastavitelnou výškou zádového systému, s anatomicky tvarovanými popruhy, existují dvoukomorové batohy se spodní menší komorou na spací pytel aj.

2.4.3 Boty a návleky

Důležité jsou kvalitní boty, nejlépe celokožené s membránou, které už jsou vyzkoušené a rozchozené. Většinou jsou dostačující kotníkové trekkingové boty, které se nosí v létě, ale je potřeba mít je dostatečně velké, aby se do bot vešla noha i s teplými ponožkami. "Lepší jsou ale zimní boty s izolací proti chladu, které jsou nabízeny v široké paletě (ne však ty rychle promokavé z obchodů s běžnou obuví!)" (Schneeweiß, 2007, 26; srov. Boščíková, 2004, 23).

Pro vysokohorského turistu a turistu v zimním období je nutné použít návleky přes boty, které zabraňují, aby se sníh dostal do bot. Soňa Boščíková doporučuje v zimním období použít dlouhé návleky, které sahají od nártu až pod kolena (Boščíková, 2004).

2.4.4 Spací pytel

Důležitý je i dobrý spací pytel s vhodným teplotním rozmezím. Většina výrobců spacích pytlů uvádí komfortní rozmezí teplot pro příjemný spánek a teplotu spodní limitní hranice, kdy už člověk může pociťovat chlad, ale nezmrzne. Tyto hodnoty jsou pouze orientační, u žen je třeba přičíst několik stupňů.

Nabídka výrobců je veliká. Je možné si vybrat podle ceny - spací pytel vyrobený z dutých vláken je levnější, ale potřebného tepelného komfortu je dosaženo větší vahou a objemem než u spacího pytle z peří. Zde je na výběr buď husí anebo kachní peří, jehož parametry jsou o trochu horší. Pokud je prioritou co nejmenší hmotnost a maximální skladnost, vyhrává peří husí. Základním parametrem u peří je plnivost. Čím je peří kvalitnější, tím je nadýchanější a zaujme větší objem a tak lépe izoluje. "Plnivost peří se měří ve válci standardních rozměrů při zatížení 1 unce (28,4 g) peří závažím o standardní hmotnosti. Jednotka plnivosti je 1 cuin / oz (kubický palec /unce)" (4 Camping, n.d.; srov. Boštíková, 2004, 33-34).

2.4.5 Stan

Nejvhodnější stan je dvouplášťový (se sněhovými límci). Opět je na trhu několik možností, jaký stan si vybrat. Je zde mnoho parametrů, jako např. nepromokavost, tzv. vodní sloupec. To je tlak vody v maximální výšce vodního sloupce, který působí na plochu stanu po dobu 24 hodin a neproteče látkou – tropikem (u dvouplášťových stanů je to svrchní vrstva). Dalším parametrem je počet prutů, které dělají stan stabilním, a materiál, ze kterého jsou vyrobeny, celková váha celého stanu nebo materiál kotvicích kolíků. Ty mohou být plastové, železné či hliníkové. Dají se pořídit i tzv. sněhové kolíky, které jsou dlouhé asi 50 cm a široké 3 cm, a proto mnohem lépe drží ve sněhu (Boštíková, 2004, 27-29).

2.4.6 Karimatka

Karimatka může být "alumatka", pěnová či nafukovací. Pěnové karimatky by měly mít tloušťku alespoň 2 cm, samonafukovací 3,5 cm (Redakce Svět outdooru, 2008). Pěnová karimatka je lehčí a nevádí jí hrubší zacházení, a když se např. propíchne, stále izoluje, ale je větší než nafukovací. Soňa Boštíková doporučuje karimatky z materiálu EVA, neboli Evazote (Boštíková, 2004). Naopak nafukovací

karimatka je skladnější, lépe izoluje, ale je těžší a dá se lehce poškodit, např. propíchnout či propálit.

2.4.7 Lopata

Pokud nemáme lopatu v setu s lavinovým vyhledávačem a sondou, je potřeba mít alespoň jednu do dvojice. Je zapotřebí při stavbě stanu, k úpravě terénu. Je opět spousta variant na současném trhu. Skladnější je rozkládací. Lépe se manipuluje s lopatou, která má madlo kolmé k toporu – ve tvaru T. Doporučuji hliníkovou. Některé lopaty se dají poskládat do tvaru motyky.

2.4.8 Vaříč

V zimě je lepší vaříč benzínový než plynový. Benzínový je výkonnější, plyn v mrazech tuhne a musí se zahřívat. Benzín lze koupit všude ve světě, což se o plynových kartuších říci nedá. Nevýhodou benzínového vaříče oproti plynovému je složitější manipulace. Ještě zbývá třetí typ vaříče, a to je lihový, buď na pevný anebo kapalný líh. Náklady jsou nízké, ale vaření s ním je zdlouhavé (Boščíková, 2004).

"Výhodou jsou minimální náklady, nevýhodou limitovaná výhřevnost a dlouhé čekání, než se voda ohřeje. Tedy žádné velké vyvařování" (Tajovský, 2017, 24).

2.4.9 Termoska

Určitě doporučuji každému mít minimálně litrovou termosku. V dnešní době se téměř nedá koupit jiná, než nerezová. Rozdílů je několik, ale z mého pohledu není nejdůležitější, jak dlouho vydrží tekutina horká či teplá, ale nejdůležitější je tip uzávěru. Na zimní používání nedoporučuji tip uzávěru "ventil", který, když se zmáčkne, tak se termoska otevře. Tento může v mraze popraskat. Stalo se mi to a pak byla termoska k nepoužití. Doporučuji termosku s uzávěrem, který, když se povolí závit, tak se otevře.

2.4.10 Oblečení

"Za normálních okolností jsou tvorba i výdej tepla v rovnováze (rozmezí tzv. teplotní pohody nebo též teplotního komfortu), při překročení mezí se aktivují termoregulační pochody" (Botek, Neuls, Klimešová, & Vyhnánek, 2017, 101).

Kvalitním oblečením lze teplo regulovat. V pauze po zátěži se obvykle obléká jedna izolační vrstva navíc. Ta se pak na túře odkládá, protože známé pravidlo říká,

že na túru se má vycházet s mírným pocitem chladu. V zimním období je nejvhodnější používat oblečení funkční. Je dobré praktikovat více slabších vrstev, které se mohou dle potřeby na sebe buď přidávat, nebo odkládat, než jednu silnou. Spodní prádlo se doporučuje buď z ovčí vlny, tzv. merino, či z umělých vláken. "Moderní syntetické izolace jsou lehké, dobře sbalitelné a vysoce hřejivé " (Munzar, 2019, 85).

Výhoda spodního prádla z ovčí vlny je ta, že po delším používání v náročných podmínkách nezapáchá, na rozdíl od umělých vláken. Jeho pořizovací cena je však vyšší. "Ovčí vlna aktivně pomáhá termoregulaci organismu. Tím, že do sebe dokáže absorbovat vlhkost, nemusí ji odvést ven jako u syntetických izolací a neuniká tím zbytečně teplo. Vlna také zajišťuje optimální tepelný komfort a pocit suchého tepla i při vyšší intenzitě pohybu" (Rakoncaj, 2019, 87).

Je potřeba myslet i na to, že většinou při zimní expedici, pokud není plánována přes horské chaty, je osobní hygiena velmi omezená, zpravidla bez možnosti umýt se. Jak se oblékat, je zpracováno téměř ve všech outdoorových katalozích. Následující rady jsou vyňaty z Horolezecké metodiky (Horolezecká metodika, n.d.).

1. vrstva – termoprádlo

Obléká se přímo na tělo a odvádí vlhkost od těla do dalších vrstev oblečení. Tkanina je lehká a tenká, snadno a rychle schne. Může být buď syntetická nebo z přírodních materiálů, zpravidla z ovčí vlny.

2. vrstva – varianta A

Tepelná izolace

Jedná se zpravidla o oblečení, kterému se říká *flís* – umělý materiál vyrobený z polyesterových vláken. Tloušťka flísu se udává v gramech na metr čtvereční (např. 100 g/m²). Nejčastější gramáže jsou 100, 200 a 300 g/m². Čím větší gramáž, tím více materiál izoluje. Flís neslouží proti větru a dešti. Tato vrstva může být i z přírodních materiálů, nejčastěji z ovčí vlny.

2. vrstva – varianta B

Větruvzdorné

Jde o materiál, který vítr neprofoukne, ale promokne. Je ideální, když neprší. Materiál je lehký a prodyšný. Zpravidla jde o flísovou bundu s windstopperovou úpravou (tzv. windstoprovku) nebo o softshellovou bundu.

3. vrstva – varianta A

Nepromokavé a prodyšné

To je svrchní bunda vhodná do chladného a vlhkého prostředí. Používá se v zimě a v dešti. Materiálem je membrána mající tu vlastnost, že propustí páru (molekulu vody v plynném skupenství), ale nepropustí vodu (tutéž molekulu v kapalném skupenství).

3. vrstva – varianta B

Nepromokavé

To je pláštěnka. V horách se nejčastěji používá jako pončo. Nepromokne, ale není ani prodyšná, takže je nutno počítat se zvýšeným pocením při pohybu. Do hor nedoporučuji pláštěnky z igelitu, nejsou dostatečně pevné a ve větru se trhají.

3. vrstva – varianta C

Péřové oblečení

Používá se v silných mrazech a nejlépe v suchém prostředí. Péřové oblečení se používá jako doplněk ke všem předchozím vrstvám, např. po výkonu (Horozelecká metodika, n.d.).

Obr. 6. Vrstvy oblečení

(Sportisimo, n.d.)

Kvalitním a vhodným oblečením vzdoruje zimním teplotám. "Největší nebezpečí během putování zimní přírodou jsou nízké teploty, které na naše tělo působí. Lidské tělo má 35,5 °C, takže při putování zimní přírodou, kdy teploměr je často pod bodem mrazu (0 °C), se dostáváme ke značnému teplotnímu rozdílu" (Polák, 2016, 22).

2.5 Vybavení pro zimní turistiku z hlediska bezpečnosti

2.5.1 Lavinový set – lavinový vyhledávač, lavinová sonda a lopata

Z hlediska bezpečného pohybu v zimních horách na sněžnicích je dobré mít s sebou lavinový set – lavinový vyhledávač, sondu a lopatu.

Lavinový vyhledávač má dvě funkce – vysílá signál, anebo jej přijímá. Připevňuje se vždy pod vrchní vrstvu oblečení, a to v poloze vysílání.

Sonda a lopata se nosí připevněná na batohu nebo je uložena uvnitř.

Z hlediska bezpečnosti je nutné, aby všichni členové expedice byli těmito třemi věcmi, kterým se dokonce říká "*svatá trojice*", vždy vybaveni.

Cena lavinového setu se pohybuje od 5 500 Kč. Mnoho outdoorových obchodů toto vybavení také půjčuje. Do lavinového vyhledávače nejsou z hlediska kapacity vhodné nabíjecí baterie. Je dobré používat kvalitní alkalické baterie a mít s sebou náhradní.

První lavinový vyhledávač byl vyroben v roce 1968 ve Vídni. K přelomu došlo v roce 2003, kdy PIEPS uvedl na trh plně digitální lavinový vyhledávač DSP. Tento vyhledávač má důležité vlastnosti – tři antény, funkce označení zasypaného a funkce SCAN pro znázornění počtu a vzdálenosti zasypaných (Total outdoor, n.d.).

Obr. 7. Lavinový set – Lavinový vyhledávač, sonda a lopata
(Total outdoor, n.d.)

2.5.2 Lavinový batoh

V posledních letech při pohybu ve volném terénu se používá tzv. *lavinový batoh*. Je to speciálně ušitý batoh obsahující systém, který aktivuje sportovec, když se dostane do laviny. Kromě záchranného systému se dá do batohu vložit i potřebná výbava k denní túře.

Na rozdíl od běžných batohů je lavinový batoh vybaven nafukovacím vakem, tzv. *airbagem*, který šanci na přežití v případě uvíznutí v lavině mnohonásobně zvyšuje. Když se uvolní lavina, airbag se tahem ruky za spouštěcí ventil, který je zpravidla vyveden na popruh batohu, aktivuje. Během několika sekund se airbag nafoukne ze zásobníku stlačeným plynem či vzduchem. Díky nafouknutému airbagu člověk zůstane z pravidla více na povrchu nebo je zasypan jen zlehka (Boatpark, n.d.).

Lavinové batohy se vyrábějí do velikosti cca 35 litrů. Jsou vhodné pro jednodenní túry v horách, na několikadenní expedice se nepoužívají. Výrobou těchto batohů se na celosvětovém trhu zabývá několik firem. Cena těchto lavinových batohů s plnou

výbavou začíná cca na 13 000 Kč, liší se velikostí batohu, systémem plnění airbagů, technickým zpracováním apod.

Obr. 8. Lavinový batoh

(Voda hory, n.d.)

2.6 Vybavení pro zimní turistiku z hlediska orientace

2.6.1 GPS – Global Position System

GPS (Global Position System, česky lidově řečeno džípiéska) je elektronický polohový systém, který pomocí družic dokáže určit polohu zařízení na metr přesně (Pala & Filová, 2010). Systém je provozován Ministerstvem obrany USA.

Je nutné se předem seznámit s návodem a naučit se zařízení správně ovládat. Doporučuji přesvědčit se, že je v zařízení nahrána potřebná mapa lokality. V jiném případě bude zařízení sloužit pouze jako "slepá mapa", tj. určí aktuální polohu. Souřadnice udávají zeměpisnou šířku a délku, v GPS jsou v několika formátech, výběr je na uživateli. A pokud máte s sebou papírovou mapu, dají se z ní vyčíst souřadnice a v případě mlhy se mohou nahrát tyto body z mapy do GPS a takto pokračovat. Pokud nemáte nahanou mapu či trasu předem v GPS je na trhu několik firem, které se výrobou GPS zabývají. Cena se pohybuje od 5 000 Kč do 15 000 Kč.

2.6.2 Tištěná mapa

Papírovou mapu považuji za základ každého výletu či expedice. V minulosti býval problém vyhovující mapu dané oblasti či pohoří sehnat, ale v posledních několika letech

se dostupnost map zlepšila a i u nás, v České Republice. Ve specializovaných obchodech se dají koupit mapy téměř všech koutů světa. Kvalita provedení je různá. Posloužit mohou také internetové mapy nebo je možné koupit mapu až po příjezdu do dané země nebo přímo před nástupem do hor. Mapy se vydávají v různých měřítkách a na to je potřeba při plánování túr brát zřetel.

Na mapě jsou vždy uvedena dvě čísla. U nás jsou nejprodávanější mapy v měřítku 1:50 000, což znamená, že 1 cm na mapě je ve skutečnosti 50 000 cm, které odpovídají 500 metrů. Také je potřeba se v mapách naučit číst a orientovat – vědět například, co znamenají vrstevnice. Že jsou to čáry v mapách, které spojují pomyslné body se stejnou nadmořskou výškou. Dále je nutné znát základní topografické značky. Je velice důležité umět mapu zorientovat. To lze podle jasných přírodních scénérií nebo za pomoci kompasu či buzoly.

2.6.3 Kompas a buzola

Kompas nebo buzolu doporučuji mít společně s mapou s sebou. Kompas je starší zařízení než buzola, ale obě pomůcky slouží k určení světových stran. "Kompas pracuje na principu magnetické síly, kdy jeho ručička (střelka) směřuje vždy k magnetickému severu Země (nikoliv geografickému). Buzola z kompasu vychází, obsahuje ale navíc otočný úhloměr, jenž slouží k určování azimutu (směrový úhel) a několik dalších nástrojů" (Alza, n.d.).

V mlze, kdy je špatná viditelnost a není možné jít podle rozhledových podmínek, je vhodné využít azimutu. *Azimut* je tzv. pochodový úhel. Je to vodorovný úhel, měřený od střelky, která ukazuje na sever zpravidla ve směru hodinových ručiček. Je to úhel, který se odchýlí od severu. Pokud se jde např. podle azimutu 90°, jde se na východ.

2.7 Bezpečný pohyb v horách a základní metodika k lavinám

Jedním z největších bezpečnostních rizik zimních hor jsou laviny. "Lavina je náhlé uvolnění a následný rychlý sesuv sněhové hmoty po dráze přibližně 100 m, objemu 1 000 m³ a více. Pokud vám to zní příliš vědecky, můžete si představit právě takový sesuv sněhu, který již ohrožuje lidský život zasypaním. Sesuvy menších rozměrů označujeme jako sněhové splazy" (Alpy 4000, n.d.).

Je paradox, že i když dnes napadá sněhu průměrně méně, lavin přibývá. Málokdy se stane, že se lavina spustí sama. Příčinou laviny bývá vstup na sněhovou tabuli.

Zkušení horalové by měli umět odhadnout lavinovou situaci a také v případě zavalení lavinou pomoci zasypaným (Schneeweiß, 2007).

2.7.1 Plánování trasy

Při plánování trasy je potřeba brát zřetel na roční období, zdatnost skupiny, sněhové a povětrnostní podmínky, sněhové srážky za poslední dny, teplotu, terén apod. Je nutné se zcela vyhnout byť jen potencionálním lavinovým svahům. Existují lavinové kurzy, kde probíhá seznámení s vybavením a kde se učí jej správně používat.

"Posouzení faktorů, které vedou ke tvorbě lavin, a jejich uvedení do souvislostí při plánování túr a během pobytu v terénu, je základním stavebním kamenem nauky o lavinách" (Winter, 2002, 50). Pokud se plánuje trasa pouze z mapy či internetu, je třeba věnovat přípravě velkou pozornost a do detailů vše promyslet.

2.7.2 Laviny a stupně lavinového nebezpečí

Před expedicí je nezbytné seznámit její členy s lavinovým vyhledávačem, s postupem, jak v případě laviny záchrana probíhá, že se jejího velení ujímá nejzkušenější člověk z týmu, jak se postupuje při nalezení zasypaného sondou aj. Stupnice lavinového nebezpečí je *pětistupňová*. Platí po celé Evropě od roku 1993. Jednotlivé stupně jsou označeny číselně, slovně, barevně a pomocí ikon. "Čím vyšší je lavinový stupeň, tím lze očekávat větší počet i velikost lavin, méně stabilní sněhové vrstvy, více nebezpečných míst a možnost uvolnění laviny při menším zatížení. *Kritický je zejména 3. stupeň*, při kterém dochází k 47 % lavinových nehod" (Horská služba, n.d.).

Sněhová pokrývka je celkem dobře zpevněná a stabilní

Obr. 9. 1. stupeň lavinového nebezpečí – nízké

(Horská služba, n.d.)

Pravděpodobnost uvolnění laviny je možná jen při velkém dodatečném zatížení a to pouze ojediněle ve velmi strmém extrémním terénu.

Sněhová pokrývka vykazuje na některých strmých svazích jen střední stabilitu. Jinak je zpevněná vcelku dobře.

Obr. 10. 2. stupeň lavinového nebezpečí – mírné

(Horská služba, n.d.)

Pravděpodobnost uvolnění laviny je možná hlavně při velkém dodatečném zatížení (výjimečně i při malém dodatečném zatížení), a to zejména na strmých svazích většinou uvedených v lavinové předpovědi.

Sněhová pokrývka vykazuje na mnoha strmých svazích pouze střední až slabou stabilitu. Zde je jen mírně zpevněna.

Obr. 11. 3. stupeň lavinového nebezpečí – značné

(Horská služba, n.d.)

Pravděpodobnost uvolnění laviny je možná již při malém dodatečném zatížení a to zejména na strmých svazích většinou uvedených v lavinové předpovědi.

Sněhová pokrývka vykazuje na většině strmých svazích pouze slabou stabilitu.

Obr. 12. 4. stupeň lavinového nebezpečí – vysoké

(Horská služba, n.d.)

Pravděpodobnost uvolnění laviny je možné již při minimálním dodatečném zatížení a to na mnoha strmých svazích. Mohou se samovolně uvolnit laviny velkých rozměrů.

Sněhová pokrývka je celoplošně velmi slabě zpevněna a nestabilní.

Obr. 13. 5. stupeň lavinového nebezpečí – velmi vysoké

(Horská služba, n.d.)

Lavina se může uvolnit již při minimálním dodatečném zatížení i v mírném svahu. Očekávají se i samovolně uvolněné laviny velkých rozměrů.

2.7.3 Sklony terénu a dodatečné zatížení

Pravděpodobnost uvolnění laviny se dá očekávat při vyšších stupních lavinového nebezpečí již při minimálním dodatečném zatížení, a to i v mírně strmém terénu. Může se uvolnit i více samovolných lavin extrémních rozměrů.

2.7.3.1 Sklony terénu

Mírně strmý terén – svahy, které mají sklon do 30°

Strmé svahy – svahy, které mají sklon nad 30°

Velmi strmý extrémní terén – prudké svahy, skalnatý terén, nepříznivý sklon, který má více než 40°, svahy v horních částech v blízkosti hřebene, hladký povrch podkladových vrstev.

2.7.3.2 Dodatečné zatížení

Malé – způsobí ho jednotlivý sportovec (lyžař či snowboardista), který jede lehce, nepadá, dále turista se sněžnicemi nebo skupina s rozestupy jednotlivců alespoň 10 m.

Velké – způsobí ho alespoň dva sportovci (lyžaři či snowboardisté), kteří nemají dostatečné rozestupy, sněžné stroje, pěší turisté, turisté na sněžnicích, horolezci apod. (Horská služba, n.d.).

„EAWS matice se používá se od roku 2018. Předcházela jí Bavorská matice. Při tvorbě lavinové předpovědi se posuzují souvislosti: rozsah nebezpečných míst, pravděpodobnost uvolnění laviny a možnost uvolnění samovolných lavin“ (Horská služba, n.d.).

TVORBA LAVINOVÉ PŘEDPOVĚDI PODLE PRAVDĚPODOBNOTI UVOLNĚNÍ LAVINY A ROZSAHU NEBEZPEČNÝCH MÍST									
PRAVDĚPODOBNOTA UVOLNĚNÍ LAVINY									
	PODLE NUTNÉHO DODATEČNÉHO ZATÍŽENÍ				NEBO	PODLE ROZSAHU A MOŽNOSTI UVOLNĚNÍ SAMOVOLNÝCH LAVIN			
	PŘEVÁŽNĚ JEN PŘI VELKÉM ZATÍŽENÍ	ZEJMÉNA PŘI VELKÉM DODATEČNÉM ZATÍŽENÍ (PŘÍPADNĚ ALE TAKÉ PŘI MALÉM DODATEČNÉM ZATÍŽENÍ)	JÍŽ PŘI MALÉM DODATEČNÉM ZATÍŽENÍ JE MOŽNÉ	PŘI NEPATRNÉM DODATEČNÉM ZATÍŽENÍ JE PRAVDĚPODOBNE		UVOLNĚNÍ SAMOVOLNÝCH LAVIN MALÝCH ROZMĚRŮ JE MOŽNÉ	UVOLNĚNÍ SAMOVOLNÝCH LAVIN STŘEDNÍCH A VYJMEČNĚ I VELKÝCH ROZMĚRŮ JE MOŽNÉ	UVOLNĚNÍ SAMOVOLNÝCH VÍCE LAVIN STŘEDNÍCH A NĚKOLIKA LAVIN VELKÝCH ROZMĚRŮ JE PRAVDĚPODOBNE	UVOLNĚNÍ VÍCE SAMOVOLNÝCH LAVIN VELKÝCH ROZMĚRŮ JE PRAVDĚPODOBNE
ROZSAH NEBEZPEČNÝCH MÍST	NEBEZPEČNÉ MÍSTO JE JEN OJEDINĚLÉ *)	1	2	2	2	1	2		
	NEBEZPEČNÁ MÍSTA TVOŘÍ SOUVISLÝ CELEK NA DANÉM STRMÉM SVAHU *)	2	2	3	3	2	3	3	
	NEBEZPEČNÁ MÍSTA NA MNOHA DANÝCH STRMÝCH SVAZÍCH *)	2	2	3	4	2	3	4	4
	NEBEZPEČNÁ MÍSTA NA MNOHA DANÝCH STRMÝCH SVAZÍCH **)	2	3	4	4	3	4	4	5
	NEBEZPEČNÁ MÍSTA I NA MÍRNĚ STRMÝCH TERÉNECH				5		4	5	5

*) KONKRÉTNÍ URČENÍ POMOCÍ: NADMOŘSKÉ VÝŠKY, EXPOZICE A/NEBO TVAREM TERÉNU
 **) ROZSÁHLOST A PROSTOROVÉ USPOŘÁDÁNÍ NEBEZPEČNÝCH MÍST PŘESAHUJE MOŽNOSTI KONKRÉTNÍHO URČENÍ POMOCÍ: NADMOŘSKÉ VÝŠKY, EXPOZICE A/NEBO TVAREM TERÉNU

Obr. 14. Rizika uvolnění lavin – EAWS matice

(Horská služba, n.d.)

2.8 Nouzové signály

Podle usnesení Mezinárodní organizace záchránců IKAR a horolezců UIAA jsou schváleny tyto nouzové signály:

- 1) Stojící postava vzpaží obě ruce nad hlavou mírně od sebe.
- 2) Na volnou sněhovou či morénovou plochu se rozloží červené plátno o rozměru 1x1 m, uprostřed něhož je bílá kružnice o poloměru 60 cm a šířce 15 cm.
- 3) Vystřelení červené světlice či rakety.
- 4) Od roku 1894 se na návrh anglického lékaře a horolezce Clintona T. Denta užívá signál složený ze šesti stejných znamení, která se mají vysílat v pravidelných intervalech po dobu jedné minuty. Vzhledem k jeho nenáročnosti se nejčastěji používá v Alpách, a proto se mu také říká *alpský nouzový signál*. Po vyslání šesti stejných znamení (pískáním, voláním, máváním světlem) během jedné minuty, tedy po 10 vteřinách, následuje minutová přestávka. Pak se signál opakuje. Příjemce odpovídá, že signál zachytil tak, že během jedné minuty vyšle tři stejná znamení, tedy po 20 vteřinách (Cesty do přírody, n.d.).

Způsob signalizace, který je popsán v bodě 1, je důležitý, pokud osoba požadující pomoc navázala se záchranáři vizuální oční kontakt. Svým postojem dává najevo, že pomoc potřebuje anebo že ji nepotřebuje. Postava, která má vzpažené obě ruce,

znamená žádost o pomoc. Tato postava tak vytvoří písmeno **Y**, první písmeno anglického slova YES (= ANO). Pokud postava vzpaží pouze jednu ruku a druhá ruka je šikmo dolů, je tak vytvořen střed písmene **N**, prvního písmene anglického slova **NO** (= NE). Takto se signalizuje, že pomoc není potřeba. Tyto dva signály názorně ukazují následující obrázky (Alpy, n.d.).

Obr. 15. YES = ANO
(Alpy, n.d.)

Obr. 16. NO = NE
(Alpy, n.d.)

2.9 Hlavní pravidla pro pohyb na sněžnicích podle německého alpského spolku *Deutscher Alpen Verein*

Pro zajímavost uvádím hlavní pravidla pro pohyb na sněžnicích, které vydal německý alpský spolek v roce 2020 (Alpenverein, n.d.).

Zde je 10 jejich doporučení, aby výlety na sněžnicích byly co nejpříjemnější, účastníci respektovali přírodu a životní prostředí a účinně čelily nebezpečí.

1. Být zdravý a fit v horách

Výlety na sněžnicích jsou vytrvalostní sporty, jsou to cenné stresové podněty pro srdce, oběh a svaly vyžadují zdraví a poctivé sebehodnocení. Vyhněte se časovému tlaku a zvolte tempo tak, aby nikomu ve vaší skupině nedocházel dech.

2. Pečlivé plánování

Turistické mapy, průvodce, internet a odborníci poskytující informace o možných trasách pochodů, jejich délce a nadmořských výškách a aktuálních podmínkách. Zpráva o počasí si vždy zaslouží zvláštní pozornost, protože chlad, vítr a špatná viditelnost značně zvyšují riziko. Vše pečlivě plánujte s ohledem na své schopnosti i celé skupiny.

3. Kompletní vybavení

Prizpůsobte své vybavení zimním podmínkám a konkrétnímu cíli cesty.

Pokud jste mimo zabezpečené turistické trasy, nutností jsou lavinové vysílače, sondy a lopaty. Také lékárnička, zejména pro první pomoc a také bivačovací pytel.

Nezbytností je mobilní telefon (**Euro tísňové číslo 112**), včetně nainstalovaných map a aplikace GPS.

4. Lavinová situace

Před prohlídkou zjistěte podrobně lavinové nebezpečí! Jak vysoká je úroveň nebezpečí, kde jsou nebezpečná místa, jaké jsou současné lavinové předpovědi. *Nevyrázejte na túru, pokud je lavinový stupeň nebezpečí 4 a 5.*

5. Lavinové riziko

Uzavřené lesy jsou spolehlivou lavinovou ochranou. Věnujte však pozornost přechodové oblasti do otevřeného terénu a lesních koridorů. Učiňte svá rozhodnutí na strategických metodách hodnocení rizik, věnujte pozornost značkám nebezpečí a místům nebezpečí – např. strmým svahům a jejich okolí a jejich odtokovým plochám.

6. Orientace a přestávky

Neustále se orientujte. Je důležité zvládnout používání map, výškoměrů, aplikací nebo GPS. Včasný odpočinek slouží k relaxaci a užívání si krajiny. Jídlo a pití jsou nezbytné pro udržení výkonnosti a koncentrace.

7. Udržujte odstupy

Vzdálenosti, odstupy slouží k odlehčení sněhové pokrývky a omezení škod. Při stoupání a v oblasti strmých svahů udržujte odstupové vzdálenosti nejméně 10 metrů jednotlivě.

8. Posuďte riziko pádu

Strmé svahy, zamrzlá sněhová pokrývky a terén posetý kameny mohou vést k nebezpečným situacím na sněžnicích a zimních túrách.

9. Malé skupiny

Malé skupiny (do maximálně 6 osob) jsou pružnější, flexibilnější a jednají koordinovaněji než velké skupiny. Zůstaňte ve skupině pohromadě. Informujte známé o cíli, trase a návratu. A pozor pro ty, kteří chodí sami! I malé nehody mohou vést k vážným mimořádným událostem!

10. Respekt k přírodě a životnímu prostředí

Hory nabízejí cenný prostor k pohybu v jedinečné divočině. Užijte si tuto svobodu! Buďte ohleduplní k divokým zvířatům, respektujte chráněná území a nevstupujte do žádných zalesňovacích oblastí. Nenechávejte za sebou odpad a vyhněte se hluku.

2.10 Management sportovní akce

V této kapitole se chci věnovat managementu sportovní akce v obecné rovině, a to zejména na proces plánování, přípravu, organizaci a samotné realizace sportovní akce. Při zpracování jsem vycházel z podkladů Fakulty tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy v Praze. Cílem bylo, abych si ujasnil, jaké kroky budu muset konkrétně uskutečnit, pokud budu plánovat a realizovat vlastní sportovní akci.

2.10.1 Hlavní fáze managementu sportovní akce

Pro úspěch v oblasti managementu sportovních akcí by měli jejich pořadatelé a organizátoři podle Greenwella a kol. (2018) ovládat řadu klíčových manažerských a obchodních schopností a nástrojů, být znalí základů práva, marketingu, účetnictví a řízení lidských zdrojů. Plánování sportovní události vyžaduje velké množství smyslu pro detail, pokročilé komunikační schopnosti, umění efektivně spravovat čas a řídit materiální a finanční zdroje.

V neposlední řadě, v době růstu nových technologií, je rozhodující pro marketing události a jeho realizaci i schopnost zvládat tyto technologie.

Příprava a realizace sportovní akce je spojena s mnoha činnostmi, které je třeba ve vhodném pořadí zvládnout. Cílem je uspořádání kvalitní sportovní akce bez větších problémů a úskalí doprovázené spokojeností na straně účastníků této akce i samotných organizátorů, v mém případě organizátora.

Vzhledem ke skutečnosti, že je třeba často řešit mnoho úkolů a povinností současně, není jednoduché stanovit jednotný vzorový postup, jak k organizaci akce přistupovat.

Masterman (2004) nabízí variantu v následujících krocích:

1. Cíle – první přípravná fáze procesu plánování, proč akci pořádat, čeho chci dosáhnout, komu a jaké benefity sportovní akce se získají.

2. Koncept – rozhodnutí o podobě akce, zvážení rozsahu, lokality, kde akci pořádat, termínu, cílového zákazníka/účastníka partnerů, aj.

3. Studie proveditelnosti – analýza kde a kdy je akci možné provést, jaké budou materiální, personální i finanční zdroje pro zdárné uskutečnění akce.

4. Pokračovat? – rozhodnutí organizátora, zda pokračovat v realizaci projektu či nikoliv na základě podkladů o proveditelnosti a uskutečnitelnosti zvolených cílů,

odpověď NE => změna konceptu

5. Plánování realizace – bližší stanovení strategií – finance, partneři, služby, vybavení a marketing.

6. Realizace akce – dokončení realizačních plánů a sportovní akce je připravena k uskutečnění.

7. Hodnocení – hodnocení je provedeno na základě stanovených původních cílů, co se povedlo, co ne a jak se to projeví při plánování a realizaci případné další akce.

8. Zpětná vazba – konečné hodnocení nemůže zůstat bez zpětné vazby, možnost odstranit případné nedostatky.

Obecnější postup pro management sportovní akce doporučuje *Česká unie sportu* (ČUS), podle níž pořádání sportovní akce je možné rozdělit do pěti etap:

1. etapa: Příprava – vše důkladně promyslet
2. etapa: Plánování – zařídíte, co můžete v rámci organizačního výboru
3. etapa: Koordinace – příprava ve spolupráci s vnějším prostředím (úřady aj.)
4. etapa: Uskutečnění – průběh samotné akce
5. etapa: Hodnocení – zjistíte, co se vám povedlo/nepovedlo

2.10.2 Jednotlivé kroky managementu sportovní akce

Samotný proces plánování a realizace sportovní akce, který je v kompetenci každého manažera, můžeme popsat v těchto konkrétních krocích:

A. Výběr lokality konání akce a termínu

Před tím, než proces pořádání sportovní akce přejde do fáze, kdy pořadatel začne oslovovat různé skupiny účastníků akce (diváky, sportovce, sponzory, média aj.), akci materiálně, technicky a personálně zajišťovat, je nezbytně nutné, aby najisto věděl, kdy a kde se akce bude konat – v jaké zemi, v jakém městě, v jakém sportovním zařízení, v jakém ročním období, v jaký den, v jaký čas. Výběr vhodné lokality pro konání akce patří mezi klíčové body pro její budoucí úspěch, nejinak je to s výběrem termínu.

Dalším zásadním rozhodnutím je výběr data a času konání události a doba jejího trvání. Prvním faktorem, který ovlivňuje termín konání akce, je její charakter ve smyslu, zda je akce indorová nebo outdoorová. Roční období a s tím související klimatické podmínky.

B. Etapa plánování akce

Pro rozhodnutí o pořádání akce, přichází manažersky nejnáročnější etapa, a to detailní naplánování celé akce a postupné zajištění všeho, co je pro realizaci akce potřeba.

Sestavení rozpočtu je dalším klíčovým krokem v procesu pořádání sportovní akce. Mělo by k němu dojít bezprostředně po finálním rozhodnutí akci uspořádat, neboť převážná část dalších.

C. Výdaje

Výdaje na uskutečnění akce, jinak je lze nazvat také jako režijní náklady, jde o nezbytné položky pro průběh akce, ale mají menší přímý viditelný dopad na prožitek diváků nebo sportovců.

D. Marketing a propagace

Náklady spojené s reklamou, propagací a PR a tedy s plánem, jak sdělit a "prodat" akci účastníkům, případně i médiím.

Reklama (tištěná, televize, rádio, internet, venkovní), PR, webové stránky, design.

Péče o média, tisková konference, fotografové a kameramani.

E. Reklama

Dle Čáslavové (2009) se jedná se o veškerou neosobní placenou formu prezentace sportovní akce prostřednictvím komunikačních médií. Reklama je často nejviditelnějším nástrojem pro marketéry sportovních událostí a může tak být velmi efektivní při vytváření povědomí a image akce. Klíčové v reklamě je, podle Greenwella a kol. (2014) výběr správného média, při kterém je důležité zvážit, zda je vhodné pro naše sdělení, zda zasahuje náš cílový trh a kolik nás to bude stát.

Greenwell a kol. (2014) zmiňují tato nejčastěji užívaná média pro propagaci akcí:

- Elektronická média: televize, rádio, webové stránky, sociální média (Facebook, Twitter, YouTube), mobilní zařízení aj.
- Tištěná média: noviny, magazíny, bulletiny, obchodní publikace aj.
- Venkovní média: billboardy, autobusy, lavičky, plakáty, letáky aj.

Publicita je zvláštní formou neplacené a neosobní propagace. Jedná se o pozitivní či negativní informace, které se o produktu, v našem případě o sportovní akci, objevují v médiích. Je proto žádoucí s médii udržovat pozitivní vztahy a pravidelně jim poskytovat různé příběhy, rozhovory a informace, na jejichž základě budou média o akci pozitivně psát. Publicitu lze tedy označit za výsledek PR aktivit. Výhodu publicity v porovnání s reklamou vidí Greenwell a kol. (2014) v nižších nákladech a v možnosti stimulovat více povědomí, jelikož zákazníci publicitu často považují za důvěryhodnější.

F. Etapa realizace akce

Toto vyvrcholení rozsáhlého plánování a příprav nastává v den konání akce. Hlavní pořadatel v této etapě musí pečlivě načasovat a koordinovat začátek akce, její průběh i ukončení. Pořadatel musí spolupracovat s dalšími organizátory a personálem za účelem řízení a péče o účastníky, diváky, hosty a partnery.

Greenwell a kol. (2014) podotýkají, aby akce proběhla hladce a podle plánu, musí být manažer akce schopný dobře plánovat, předpovídat, delegovat, školit, nacvičovat a komunikovat.

G. Etapa ukončení a evaluace

Bylo by chybné se domnívat, že management sportovní akce skončí spolu s udělením cen nejlepším sportovcům či po vypršení hrací doby a odchodem návštěvníků ze sportoviště. Po skončení akce tu stále jsou lidé, kterým je třeba poděkovat; nepořádek, který je třeba uklidit; účty, které je třeba zaplatit a v neposlední řadě pak celou akci zhodnotit před tím, než začneme připravovat následující ročník.

H. Hodnocení

Vyhodnocení akce pomáhá lépe zjistit, zda byly naplněny cíle a mise projektu a odhaluje různé oblasti, které je pro příště třeba vylepšit. Greenwell a kol. (2014) zmiňují následující úkoly a oblasti, kterým je třeba po skončení akce věnovat pozornost, zhodnotit za použití různých kvantitativních i kvalitativních metod (dotazníky, rozhovory, analýzy, statistiky): feedback od sportovců, diváků či personálu; hodnocení managementu; vyhodnocení rozpočtu; vyhodnocení cílů; ekonomický dopad.

3 CÍLE

3.1 Hlavní cíl

Hlavním cílem mé bakalářské práce je sestavit základní návod a popis trasy pro správnou přípravu a úspěšnou realizaci zimní expedice na sněžnicích v rumunských horách Šureánu.

3.2 Dílčí cíl

Dílčím cílem mé bakalářské práce je představit současné materiály pro výrobu oblečení a vybavení k zimnímu táboření. Sepsat několik základních rad a doporučení z vlastních zkušeností, které tak mohou vést k úspěšnému zvládnutí akce a mohou pomoci při řešení nestandardních či mimořádných situací.

4 METODIKA

Při zpracování dané problematiky jsem vycházel hlavně z osobních zkušeností se sněžnicovými přechody v mnoha pohořích Evropy. Dále ze zkušeností klientů těchto akcí, z jejich vybavení a z diskuzí, které jsme během akce vedli. A také z odpovědí z dotazníků, které jsem jim zaslal a vyplněné obdržel zpět.

4.1 Metody

Podle Čihovského (2006, 10) je metoda "určitý pracovní postup směřující k dosažení stanoveného cíle". Papica (1974, 20) uvádí „Pojem metoda se vztahuje k rozumovým operacím, které zajišťují realizaci určitých činností, pracovních postupů zaměřených na systematické získávání poznatků“.

Metoda primárního šetření – v této práci je použita metoda primárního šetření vyhodnocení výsledků dotazníků. Je to časově náročnější metoda, ale z hlediska dat přesnější a cennější než metoda sekundární analýzy.

Metoda sekundární analýzy – Tento typ metody je založen na hodnocení tematicky stejně zaměřených prací, vyhodnocování z nových kritérií a zobecňování poznatků na nové úrovni (Čihovský, 2006). V tomto případě je analýza sekundárních zdrojů, kterými jsou většinou volně dostupné publikace a dokumenty a internetové stránky týkající se dané tematiky.

Metoda introspektivní – uplatňují se zde osobní zkušenosti, dojmy, znalosti a zážitky a prožitky výzkumníka, který se v daném prostředí pohybuje a vyzná se v něm.

Metoda terénního šetření – je fáze terénního výzkumu, která je založena na sbírání informací výzkumníkem od respondentů v daném, konkrétním, terénu.

Metoda dotazníkového šetření – je nejpoužívanějším a nejčastějším způsobem sběru dat a informací v sociologii. Je to technika dotazník či anketa. Spočívá v kladení otázek daným způsobem vybraným osobám – respondentům (Velký sociologický slovník, 1996).

4.2 Případová studie

Případová studie je dle Ilinčeva jeden z nejlepších způsobů, jak zvýšit důvěryhodnost a přesvědčit potencionálního zákazníka. Dále dodává, že si výzkumník má vybrat správného klienta a vyprávět příběh. (Ilinčev, n.d.)

"Výzkumník (což může a nemusí být tatáž osoba jako psychoterapeut) si klade jasně formulovanou otázku, na niž chce ve své studii odpovědět, a za tímto účelem sbírá a integruje různé druhy dat" (Roubal, Čevelíček, & Řiháček, 2019, 23-24).

5 VÝSLEDKY

Na hory jezdím od dětství, nejprve s rodinou a s přáteli. Byl jsem pionýr v turistickém oddíle Oříšek. Časem jsem absolvoval akreditované kurzy Instruktor vodní turistiky a raftingu a Průvodcovská činnost horská a začal jsem se pohybovat v cestovním ruchu. "Cestovní ruch je spojován s využitím volného času, poznáváním a rekreací. Zahrnuje aktivity osob, které cestují a pobývají v místech mimo jejich obvyklé prostředí (bydliště) pod dobu nepřesahující jeden rok" (Francová, 2003, 12). Připravit první zimní akci v rumunských horách bylo náročné. Vybíral jsem destinaci, dopravu, plánoval jsem trasu. Vymýšlel jsem způsob, jak akci zmedializovat a zpropagovat. Hledal jsem správnou cílovou skupinu. Akce do rumunských zimních hor je z mého pohledu lákavá. Většina mých kamarádů, se kterými sportuji, jezdím na hory, na kolo, na vodu, však o zimní přechod na sněžnicích se spaním ve stanu zájem neměla.

5.1 Výběr cílové destinace

"Cestovatelské seznámení s Rumunskem stojí za to, i když někdy může být docela náročné. Rumunské horské scenérie, bohatá, značně různorodá příroda, stejně jako lidová kultura, lidé a způsob jejich života, který v některých případech jako by vypadal přímo z 19. století, nenechají téměř žádného návštěvníka chladným" (Burford & Richardson, 2006, 9).

Jako vhodný terén pro zimní přechod hor na sněžnicích v Rumunsku jsem si vybral pohoří Šureánu (v originále Șureanu). Nachází se ve střední části Rumunska, s nejvyšším vrcholem Vârfului Pătru (2130 m n.m.). Šureánu je součástí masivního pohoří Karpat. Karpaty jsou rozsáhlé pásmové pohoří, které se rozkládá ve střední a východní Evropě.

Pohoří Šureánu je horský hřeben v nadmořské výšce kolem 2000 m.n.m., kde jsou travnaté pláně asijské rozlohy bez lidí se zříceninou dávné dácké pevnosti Sarmizegetusa na severních svazích (Bulička, 2002). Tato pevnost je od roku 1999 zapsána na seznamu UNESCO.

"UNESCO znamená 'Organizace OSN pro výchovu, vědu a kulturu'. Organizace vznikla po druhé světové válce. Jejím hlavním posláním je udržovat mír prostřednictvím mezinárodního rozvoje kultury" (Hedvábná stezka, n.d.).

Oblast Šureánu leží uprostřed jižních rumunských Karpat. Toto pohoří je ze severu ohraničeno údolím řeky Mureš, na východě řekou Sdebeš. Od pohoří Paring je na jižní straně odděleno řekou Jiet a na západní straně tvoří hranici řeka Streiul. Mimo řeku Mureš pramení ostatní 3 řeky v pohoří Šureánu.

Terén tohoto pohoří není skalnatý, nejsou zde prudké svahy (až na pár výjimek), po mé plánované trase je několik salaší na hranicích lesa, které jsou v zimě opuštěné a lze je tedy využít k bivakování. Je dobré mít zázemí a možnost udělat oheň. V létě tyto salaše slouží pasteveckým rodinám, které zde žijí, pasou ovce a zpracovávají ovčí mléko na sýr, rumunsky zvaný *brindza*.

Značení v rumunských horách není zrovna nejlepší, i když se to, dle mého názoru, poslední dobou mnohem zlepšilo. Hlavní trasy nejnavštěvovanějších hor, jako je například Fagaraš, Rodna či národní park Retezat, jsou nově přeznačené. Velká část hor je však téměř bez značení. Často jsou na horách zbytky značení z dob komunistického režimu. V pohoří Šureánu tomu není jinak.

Opuštěné hory. Vylidněnost, pláň a trávy zde dosahují dokonalosti, úplnosti – vnitřní Mongolsko. Osamělý kůň. Lidského poutníka jsme za tři dny nepotkali. Bědné kobyly chatrče v pastvinách, pastýři na koních letí jako loupežníci, jako vítr, vznášejí se, na píšťaly za jízdy divoce hrají, pod dva kilometry vysokou horu letí, k jezeru šureánskému míří. Ledovcové jezero je tiché, z jedné strany močál, z druhé kosodřeviny, nad nimi skály a skály (Nevrlý, 1992, 80).

"Zimní pobyty, přechody, expedice doznaly většího rozšíření později než aktivity tohoto druhu provozované v létě" (Polák, 2016, 15). Zimní táboření má u nás poměrně dlouhou tradici. Jedním z průkopníků těchto zimních pobytů v přírodě byl na přelomu 19. a 20. století Josef Rössler-Ořovský, který mimo jiné dovezl do Čech z Norska první lyže (Kössl, Krátký & Marek, 1986).

Obr. 17. Pohoří Šureánu

(Mapy, n.d.)

Rumunsko (rumunsky *România*) je stát na pomezí střední Evropy a Balkánu v jihovýchodní části Evropy. Středem země se táhne pohoří Karpaty v 800 km dlouhém oblouku. Na severovýchodě sousedí s Ukrajinou a Moldavskem, na severozápadě s Maďarskem, na západě se Srbskem a na jihu s Bulharskem. Východní část země sahá až k Černému moři (Svět do kapsy, 2012).

Rumunsko svými horami lákalo k výletům již za dob komunistické totality, v té době se nazývalo Rumunská socialistická republika (RSR). Do této země se z tehdejší Československé socialistické republiky (ČSSR) "mohlo cestovat", bylo také součástí tzv. Východního bloku stejně jako Československá socialistická republika (ČSSR). Bylo sem podniknuto mnoho výprav a expedic do hor. Jedním z nejznámějších cestovatelů do rumunských hor je Miloslav Nevrlý (29. 10. 1933), český zoolog, publicista, spisovatel, cestovatel, turista a skaut.

Skautem se stal po válce v roce 1946, po roce 1968 pomáhal vést v Liberci Miloši Zapletalovi 2. skautský oddíl. V letech 1970-1989 jako činovník Turistického oddílu mládeže TJ Dynamo (TOM Dvojka) se věnoval mládeži staršího skautského věku a vedl oddíl starších známý jako "SPERHO", to je zkratka

ze slov "Společnost pro exploataci rumunských horských oblastí". Oddíl SPERHO vyrazil pod jeho vedením na každoroční legendární puťáky do Rumunska. Je znám pod přezdívkou *Náčelník* (Wikipedia, n.d.).

5.2 Výběr termínu

Zimní přechody, vzhledem ke stálosti počasí a lehce se prodlužujícím dnům po zimním slunovratu, který je zpravidla 21.12., většinou realizují na konci ledna nebo v průběhu února.

První vhodný termín bych doporučil koncem roku, kdy už je velký předpoklad dostatečného množství sněhu. Nedoporučil bych vzhledem k počasí březnové termíny, kdy teploty mohou vystoupat vysoko nad 0°C a to není pro zimní přechod vhodné. Sníh je mokrá, těžký, lepí se, a pokud si něco na sníh odložíte, je to hned zbytečně mokré.

5.3 Plánování akce – Přípravná fáze

Všechny informace ohledně trasy, termínů a vybavení je třeba předat klientům expedice. "Křupání sněhové krusty, krajina oděná v slavnostní šat, sněhové vločky ve vlasech, zmrzlý nos a teplý grog ... typické zimní čáry, které nás nenechají jen tak sedět doma za pecí" (Kudrna, n.d.).

„Z čeho člověk čerpá sílu v extrémně nepříznivých podmínkách? Nejdůležitějším rysem lidí, vyrovnávajících se s nepříznivými podmínkami, je "individualismus neuvědomující si vlastní já", neboli silné zaměření na nějaký cíl (zimní přechod), avšak zcela nesobecký. Lidé, kteří mají tuto vlastnost, se snaží dosáhnout svého cíle ze všech sil a za všech okolností" (Dvořáčková, 2012, 8).

Je potřeba podělit se o zkušenosti a předat rady a poznatky ze zimního táboření těm, kteří tuto zkušenost nemají, ale mají odhodlání a touhu to vyzkoušet. Je nezbytné se předem sejit a poradit s případným nákupem vybavení. Dále je (nepřesným) pravidlem rozdělení skupiny do dvojic, případně trojic, a domluva, co kdo vezme s sebou. Některé věci stačí mít na skupinu, jako např. pilu či sekeru, některé věci do dvojice (případně trojice), jako např. vařič nebo stan, případně hrnec či ešus. Dále, pokud to situace a čas dovolí, je dobré si udělat kratší expedici v místních horách a vyzkoušet si, jaké to je spát v zimě ve stanu.

5.4 Potřebné vybavení pro zimní přechod pohoří

Při každém pobytu a pohybu v horách, jak v létě tak zimě, je potřeba zvážit charakter hor, typ terénu, délku pobytu, způsob pohybu, zajištění občerstvení, noclehu, bezpečnostní rizika, předpověď počasí, fyzickou zdatnost jednotlivce či skupiny apod. Je nezbytné mít s sebou mapu, buzolu či kompas. Mohlo by se zdát, že v dnešní době chytrých telefonů a GPS to potřeba není, ale Albert Einstein kdysi údajně řekl (in Brezina, 2016, 48) "Čím modernější a složitější techniku budou lidé mít, tím budou hloupější". Baterie se mohou vybit, oblast může být bez signálu. Následující popis věcí je souhrnem odpovědí od klientů, kteří se již v minulosti podobné akce se mnou zúčastnili. Byli na zimních přechodech hor v Ukrajině a Černé Hoře. Dotazovaných bylo 50, odpovědí jsem dostal necelých 30.

BATOH

Nejvhodnější batoh je dvoukomorový, o velikosti 60 až 70 litrů s nastavitelným bederním i prsním popruhem a s možností připevnění drobných věcí na boky batohu pomocí popruhů.

BOTY

Nejvhodnějšími boty jsou celokožené, kotníkové či vyšší, s nepromokavou membránou. Boty před expedicí je vhodné naimpregnovat. I několikrát po sobě.

SPACÍ PYTEL

Nejlepší tepelný komfort ve vztahu k váze má bezesporu peří. I co se týká objemu ve sbaleném stavu. Vybavení klientů bývá tak, že $\frac{3}{4}$ používají spací pytel s dutým vláknem a zbývající čtvrtina péřový spací pytel.

STAN

Jako nejvhodnější stan byl vybrán dvouplášťový, pro 2 osoby, se sněhovými límci. Vhodným doplňkem jsou sněhové kolíky, které se vyrábějí v délce cca 30-45 cm. Doporučuji delší. V případě sypkého sněhu, prašanu, se lépe stan ukotví. K ukotvení stanu se dají použít i sněžnice či třeba trekové hole.

KARIMATKA

Z odpovědí, které se mi dostaly, nelze udělat jasný závěr. Jsou zde dvě vhodné varianty. První je kvalitní, pěnová karimatka z EVA pěny. Je pevná, když se propíchne, izoluje stále, ale má menší izolační schopnosti, než nafukovací, která je druhou možností. Má lepší izolační schopnosti než pěnová, ale hrozí propíchnutí a tak má mnohem nižší izolační schopnosti. Ale zase je pravda, že při zimních přechodech na sněhu je riziko propíchnutí minimální, ale je, například sněžnicí.

LOPATA

V podstatě se všichni shodli na hliníkové, skládací lopatě. Variant je mnoho. Nemusí ji mít každý ve skupině, stačí 1 lopata pro 2 účastníky anebo pro jeden stan.

VAŘIČ

V odpovědích byl vybrán za vítěze plynový vaříč. Když jsem použil doplňující otázku proč, tak hlavně z toho důvodu, že plynový používají na horách po zbytek roku a nehodí se jim pořizovat ještě benzínový. Ale i tak bych všem, kdo chtějí vyrazit do zimních hor, doporučil vaříč benzínový. I přes to, že je s ním složitější manipulace, do zimních podmínek a teplot pod 0 °C je vhodnější.

TERMOSKA

Každý z dotazovaných měl nerezovou s různými uzávěry. Většinou k otevření se závitem. Objem byl u všech 1 litr. Jeden z klientů měl s sebou dvě půllitrové termosky.

OBLEČENÍ

Vhodným oblečením je spodní funkční prádlo, z merino vlny anebo syntetických vláken. Střední vrstva opět vlněné či syntetické materiály. Svrchní vrstva, bunda, rozhodně nepromokavá, s kvalitní prodyšnou membránou. Jako doplněk lze využít materiály, které jsou větru odolné.

DALŠÍ NUTNÉ VYBAVENÍ

Nepostradatelná je též papírová mapa, čelová svítilna, teleskopické hole, rukavice, návleky, vhodný zapalovač, ešus, nůž, lžíce, lékárnička, v současné době GPS, chytrý

telefon s nahranou mapou a trasou, náhradní baterie, power banky, věci osobní hygieny, léky, sluneční či lyžařské brýle, krém na opalování, pomáda na rty a další věci dle vlastního uvážení. To vše je potřeba zabalit s rozumem do vhodného batohu.

5.5 Stravování

Při plánování stravování je dobré myslet na to, že se vaří většinou v mraze. Voda se většinou získává ze sněhu. Celý proces je zdoluhavý a je potřeba mít s sebou dostatečné množství paliva. Při zimní expedici není vhodný typ jídla, který se má pouze zalít horkou vodou a jídlo takto "dojde" samo. Často voda stihne zmrznout dříve, než je jídlo hotové. Zároveň nejsou vhodná jídla, která se musí vařit dlouho. Vhodná je instantní strava, která se dlouho nevaří, dále pak např. předvařená čočka, rýže apod.

5.6 Cestovní přípojištění

Nedílnou součástí expedice do zahraničí je cestovní pojištění. "I když cestujete jen občas, je dobré se pojistit. Pojištění vás totiž vyjde několikanásobně levněji než nepředvídané výdaje spojené s ošetřením v zahraničí či s dalšími nepříjemnostmi" (Uniq, n.d.).

Cestovatelům, nejen do hor, doporučuji pojištění Alpenverein. „Rakouský horský svaz – Österreichischer Alpenverein (ve zkratce ÖAV nebo také AV) sdružuje všechny zájemce a milovníky hor a horské přírody i všechny aktivně i sportovně založené osobnosti i rodiny. Je to sdružení dobrovolné, každý se stává členem tohoto svazu na základě svého dobrovolného rozhodnutí. V Česku, resp. Československu, začala členství v Alpenvereinu jako první nabízet společnost ALPY již v roce 1991" (Alpenverein, n.d.). Je to roční pojištění s mnoha výhodami a slevami, např. při ubytování na horských chatách, převážně v Alpách.

Samozřejmě je spousta možností, jak se na cesty připojistit. Pojištění může být třeba k platební kartě. Určitě ale všem doporučuji si před cestou nějaké cestovní přípojištění sjednat a zjistit si, jaké výlohy jim toto pojištění kryje a bude jim poté proplaceno, či na místě zaplaceno.

5.7 Doprava

Je několik možností, jak se do rumunských hor dostat. V létě je to jednodušší, jezdí tam mnoho cestovních kanceláří. U nich je možné objednat zájezd zahrnující celý

balíček služeb, tj. dopravu, ubytování, stravu i průvodce. Ceny se různí podle toho, co je v ceně zájezdu zahrnuto (někdy jsou vstupy do národních parků či kulturních památek v ceně, jindy ne). To naleznete v sekci "cena zájezdu zahrnuje". Záleží také na druhu ubytování (hotel, penzion, stan) a stravování (polopenze, bez stravy). Anebo je možné, podle naplněnosti autobusu, si u těchto cestovních kanceláří koupit pouze dopravu. Nevýhodou tohoto typu dopravy však je, že vás většinou vyloží v nějakém městě po trase plánovaného zájezdu a vy dále k vašemu vysněnému cíli musíte použít místní dopravu či taxík. To ale doporučuji, a vždy všude rád místní dopravou cestuji.

Dále je zde několik jiných možností, jako jsou dálkové železniční nebo autobusové spoje či letecká doprava. Nejbližší mezinárodní letiště je ve městě Sibiu, vzdáleném od nástupního místa Grădiștea de Munte 130 km. Nejbližší vlakové nádraží je ve městě Orăștie, vzdáleném od místa nástupu 30 km. Autobusem se nejlépe dostanete do města Simeria, vzdáleného do místa nástupu 45 km. Z těchto měst je nejlepší dostat se k nástupu do hor místními taxíky, které postávají před nádražím či v centru města. Cenu za dopravu doporučuji dohodnout předem.

Já měl v plánu jet svým sedmimístným autem. Když počet účastníků přesáhl počet sedm, začal jsem zjišťovat další možnosti. Půjčení dodávky pro devět osob by se nám vzhledem k původní plánované ceně expedice nevyplatilo. Nechtěl jsem účastníky obtěžovat tím, že by se cena navýšila. Nakonec nás bylo jedenáct, a tak jsem si půjčil druhé auto od kamaráda z Brna. Od jiného přítele z Prahy, jsem měl domluvený uzamykatelný vozík; mé auto tažné zařízení má. Z Prahy nás jelo sedm, v Brně se k nám přidali další čtyři.

Myslím, že doprava ve skupině vlastním autem, případně auty, je nejlepší. Auto/auta vždy necháme pod horami na začátku expedice. Někdy se ve vesnici s místními obyvateli domluvíme a parkujeme u někoho na zahradě. Ale i když stojí volně, nikdy jsme s parkováním nebo s poškozením neměli žádný problém. Po přechodu hor na konci expedice pak opět místní dopravou, taxíkem či stopem se pro auto/auta vracíme. Vždy ostatním členům posádky poradím, kde je nejlepší si nakoupit, kde si dát oběd, kde se sejdem, až pro ně přijedeme. Při cestě do Rumunska a zpět se většinou v řízení střídáme.

5.8 Finanční rozpočet akce, výdaje

Cena zimního přechodu je kolem 5 000 Kč. Klienti nic nedoplácí a případně se ani nic nevrací. Cena zahrnuje dopravu tam i zpět, poplatky spojené s dopravou a za případné táboření, průvodce. Rovněž je v ceně zahrnuta předchozí propagace. Od čtyř klientů akce neprodělá. Samozřejmě je otázkou, zda se při větším počtu pojede jedním nebo dvěma auty, autem z půjčovny a podobně. Stanovit cenu tak, aby vyhovovala všem, není vždy snadné.

5.9 Propagace a marketing

Cílem propagace bylo oslovit potenciální účastníky této sportovní akce a získat počet účastníků. V této fázi jsem se rozhodl využít zejména informační kanály, které mohu já přímo ovlivnit.

Zimní přechod, který se většinou realizuje na konci ledna či v průběhu února, začínám propagovat na podzim předchozího roku.

Volba propagace padla na následující informační kanály:

5.9.1 Webové stránky

Mám své vlastní webové stránky, www.apollo11.cz, které slouží k tomu, aby se zájemci o mých akcích dozvěděli, popřípadě se přihlásili. Jsem si vědom toho, že by mé webové stránky potřebovaly odborný přístup, který ale nemám a zatím jsem práci nikomu nezadal. Je nutné organizaci a přehlednost stránek zlepšit.

Myslím, že největší síla propagace je v současné době v placené reklamě na internetu a v televizním vysílání v hlavních sledovacích časech. Sociální sítě nepoužívám. Občas někoho z přátel požádám, aby o chystané expedici vytvořil z mých podkladů na různých neplacených skupinách a diskusních fórech událost. Je pravda, že se takto o akci dozví hodně lidí, ale ta správná cílová skupina to není.

5.9.2. Filmové festivaly

Řadu let pořádám filmové festivaly Expediční kamera a Snow film fest. Jsou to mezinárodní festivaly cestovatelských filmů, které se pořádají již více než 10 let po celé České republice a posledních několik let se rozšířily i do Slovenské republiky.

Jarní část, Expediční kamera, je zaměřena na všechny letní aktivity. Od sjíždění řek, expedic na kole, stavby dřevěných lodí z kmene stromu apod.

Podzimní část, Snow film fest, se věnuje zimním aktivitám. "Už jsme viděli horolezecké aktivity až na střechu světa, výpravy za polární kruh, adrenalinové lyžování v prašanu, sjezdy zamrzlých řek na kajaku, surfování mezi krami, závody psích spřežení, potápění pod ledem, objevování dosud nenavštívených míst v bílé pustině, samotu, opuštění i čistou radost" (Expediční kamera, pozvánka, 2020, 34). Promítané filmy jsou zaměřené na různé amatérské výlety, expedice, dobrodružství, pokusy. Mají ocenění z jiných mezinárodních festivalů. Festivaly mohou být doplněny přednáškami, výstavami fotografií a podobně.

Jedním způsobem, jak zveřejnit pořádání přechodu v Rumunsku na sněžnicích, je vytvořit pozvánku, zařadit ji do promítání a udělat o zimních přechodech, které jsem již absolvoval, přednášku. To jsem několikrát učinil. Při té příležitosti jsem divákům potřebné vybavení na takovou expedici ukázal a zároveň je na další plánovanou akci pozval. Osloveno tak bylo kolem tisíce návštěvníků. Tušil jsem však, že mezi nimi zájemci o zimní dobrodružství nebudou. S připravenou přednáškou jsem objel několik promítacích míst. Diváci kladli otázky, téma je zajímavé, sklídl jsem obdiv i potlesk, ale nikdo to nechtěl vyzkoušet. Jeden divák zájem projevil, ale nakonec účast na expedici zrušil.

5.9.3 Emailové pozvánky

Na účastníky téměř všech svých akcí, jak z letních, tak ze zimních přechodů, mám kontakty. Na zimní akci v Rumunsku jsem tedy všem rozeslal pozvánku. Někteří ji přijali s nadšením. Z této komunikace vzešel základ účastníků plánované akce. Byli to většinou lidé, kteří se mnou v zimních horách již byli. Z letních účastníků se nepřidal nikdo.

5.9.4 Spolupráce s FTK UP

Nápad, který zůstal jen nápadem, bylo zkusit navázat spolupráci s Univerzitou Palackého, s Fakultou tělesné kultury. Fakulta zimní akce na sněžnicích pořádá také, ale nějak jsem ve sledu jiných okolností tuto případnou spolupráci nijak neuchopil, i když jsem studentem této fakulty.

5.9.5 Spolupráce s cestovními kancelářemi

Další možností, jak dát lidem o plánované akci vědět, bylo spojit se s většími outdoorovými cestovními kancelářemi. U třech jezdím jako průvodce mnoho let a známe se. Některé zimní akce pro ně dělám průvodce. Jednal jsem s nimi o možnostech a případné provizi za klienty, ale nakonec všechna jednání ztroskotala. Některé se do možné spolupráce pouštět vůbec nechtěly a jiné zase chtěly, aby tato expedice nesla rysy jejich cestovní kanceláře a byl to jejich produkt. To pro mě znamenalo přistoupit na jejich podmínky. Ztrácelo to pro mě smysl, vymizel by duch mé autentičnosti. Byl by to "opravdový" zájezd, ne expedice, a to jsem nechtěl. Uvidíme v příštích letech.

5.9.6 Tištěné propagační letáky v outdoorových obchodech

Ten, kdo chce vyrazit na sněžnice, si je musí někde koupit či půjčit. Mohou si je objednat přes internet nebo zajít do outdoorových obchodů. A zde je další prostor pro propagaci. Vytiskl jsem propagační letáky s fotkami, s termínem akce, s kontaktem. Tento způsob propagace asi není v dnešní době příliš funkční a účelný, ale mně se líbí, jsem ze "staré školy." Říkám si, že se aspoň rozšíří povědomí o akci, kterou, dalo by se říct, organizuji pravidelně. Několik lidí se ozvalo, ale spíše než o účast jim šlo jen o informace o náročnosti trasy či o bezpečné situaci v horách.

5.9.7 Cestovatelské internetové stránky

Další možností propagace na internetu bylo vytvoření inzerátu na cestovatelských webech jako je například Hedvábná stezka. Zde byly dvě možnosti propagace: neplacená a placená. Využil jsem neplacené formy, která umožňuje vložit inzerát do sekce Diskuse o cestování, cestovatelská seznamka. "Proklikat" se k inzerátu, který nabízí zimní přechod na sněžnicích v rumunských horách, je poměrně složitý proces. Na tento web inzerát vždy vložím. Před několika lety jsem zde jednoho účastníka expedice získal. Měl jsem představu, že mi na jejich hlavní stránku umístí upoutávku. Ale na to zde není prostor. Ten je určen pro reklamu partnerů.

Placená forma obsahuje možnost prezentace v sekci Cestuji s cestovkou. Tato forma mě neoslovila, a to proto, že nejsem cestovní kancelář a také by se mi investovaná cena do propagace ani při naplnění auta nevyplatila.

5.9.8 Bývalí účastníci a jejich známí

Většina účastníků, kterými byla expedice nakonec obsazena, již se mnou v minulosti v zimních horách na sněžnicovém přechodu byla, ne však v Rumunsku. Ti ostatní byli jejich kamarádi.

Veškerý čas věnovaný propagaci, vymýšlení různých forem inzerce a upoutávek nemělo však žádný úspěch. Možná to chtělo větší úsilí a nasazenost. Co vím od cestovních kanceláří, dělají podobnou propagaci jako já, ale disponují financemi, které do propagace, do reklamních spotů i do tištěných médií mohou vložit. A také vím, že některé outdoorové cestovní kanceláře čelí nezájmu klientů a úbytku účastníků zájezdů. Aby zájezdy nemusely rušit, přistupují k různým opatřením. Spojují např. více druhů zájezdů do jednoho autobusu. Stává se tak, že zájezdy do stejné destinace nebo blízké oblasti jsou vypsané v jednom termínu. V autobuse pak sedí turisté jednodenních túr, společně s cyklisty, vodáky a s lidmi, kteří jedou na via ferraty. V jiném případě se například neprodá zájezd pěších turistů, proto se jede mikrobusem nebo dvěma dodávkami po devíti lidech.

5.10 Shrnutí přípravné fáze

Veškerá komunikace s budoucími účastníky probíhala zpravidla elektronicky, email a telefonicky. Nabízel jsem osobní setkání všem účastníkům na jednom místě, ale nenašli jsme vhodný termín a místo setkání, vzhledem k tomu, že účastníci byli z celé ČR i ze zahraničí.

Každý z účastníků dostal podrobný plán přechodu s termínem a doporučení na technické vybavení. Řešilo se, kdo s sebou vezme jaké vybavení pro skupinu, kdo co do dvojice, kdo má možnost vzít stan apod.

<p>Silné stránky (jsou pozitivní a mohu je ovlivnit)</p> <p>Ojedinečnost akce, zážitek</p> <p>Termín akce</p> <p>Prostředí</p> <p>Rostoucí trend sněžnic</p> <p>Cena expedice</p>	<p>Slabé stránky (jsou negativní a mohu je ovlivnit)</p> <p>Propagace</p> <p>Vzdálenost</p> <p>Prostředí</p> <p>Ubytování</p> <p>Vybavení účastníků</p>
<p>Příležitosti (jsou pozitivní a nemohu je ovlivnit)</p> <p>Počasí</p> <p>Aktivní trávení volného času klientů</p> <p>Zájem klientů o podobné akce</p>	<p>Hrozby (jsou negativní a nemohu je ovlivnit)</p> <p>Uzavření hranic z důvodů celosvětové pandemie</p> <p>Počasí</p> <p>Závada automobilu</p> <p>Uzávěrky, objížďky, kolony</p> <p>Nabídky velkých cestovních kanceláří</p>

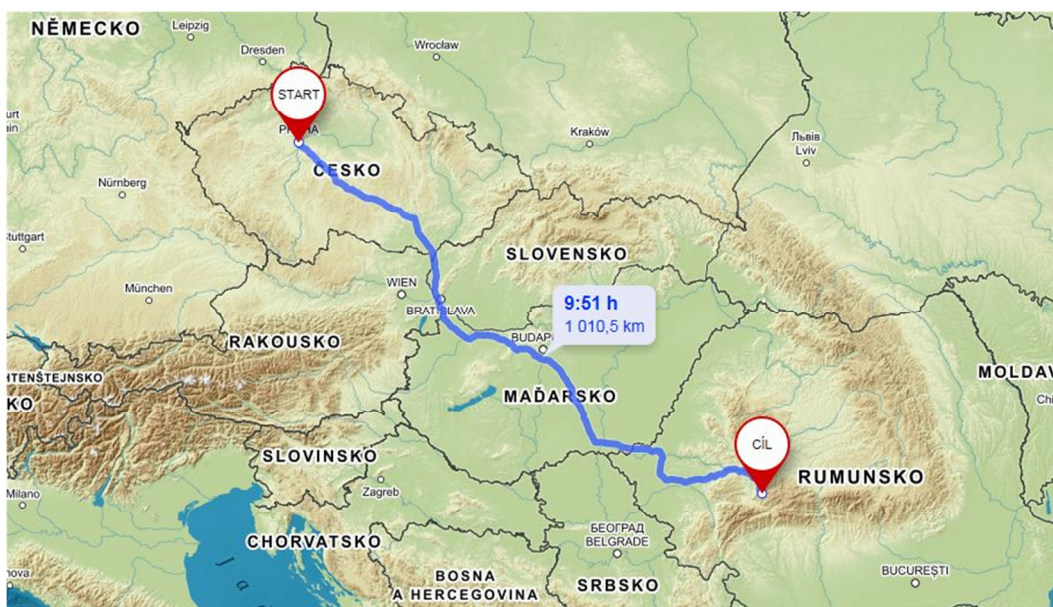
Tab. 2. Swot analýza
(Čevelová, 2011)

5.11 Realizace přechodu pohoří

5.11.1 Přejezd do Rumunska

Jedna z možností, o kterých jsem psal již dříve, jak se dostat do rumunských hor, je cestovat vlastním autem, auty. I my jsme na náš přechod cestovali auty s jedním zamykatelným nákladním vozíkem. Vyráželi jsme z Prahy a na trase do Brna a do Bratislavy jsme naložili postupně zbývající členy expedice. Česko, Slovensko, Maďarsko i Rumunsko jsou v Evropské unii. Komplikace na trase Bratislava, Budapešť, Szeged, Arad, Deva, Grădiştea de Munte jsme nepředpokládali, protože v rámci Evropské unie lze cestovat pouze s platným občanským průkazem. Kromě Rumunska jsou projížděné státy navíc v tzv. Shengenském prostoru, což umožňuje volný pohyb zboží a osob. Jediná hraniční kontrola nás tedy čekala mezi Maďarskem a Rumunskem. Oba vozy jsme vybavili vysílačkami kvůli rychlé komunikaci. Jeli jsme za sebou na dohled, na hranicích jsme stavěli vždy kvůli

dálničnīm známám, občerstvení, toaletě a protažení. I během jízdy jsme dělali pauzy na odpočívadlech nebo na čerpacích stanicích. K přesunu jsme si vybrali jízdu přes noc. Podle navigace měla být cesta na 10 hodin. Ale trvala asi 13 hodin s pauzami a časovým posunem v Rumunsku. Doporučuji si na cestu dát časovou rezervu.

Obr. 18. Trasa autem Praha – Grădiștea de Munte

(Mapy, n.d.)

Celkový počet kilometrů autem: 1 010

Hraniční přechod Česko-Slovensko na kilometru: 276

Hraniční přechod Slovensko-Maďarsko na kilometru: 356

Hraniční přechod Maďarsko-Rumunsko na kilometru: 743

5.11.2 První den túry

Na plánovaném místě startu, u obchodu v osadě Grădiștea de Munte, doporučuji být cca v 10:00 SEČ. V Rumunsku je časový posun +1 hodina. Zde můžete zanechat auta a v nich věci, které nebudete na přechodu potřebovat. Vyrazíte údolím proti proudu řeky Orăștie k dácké pevnosti Sarmizegetusa. Cesta je nově vyasfaltována téměř až k pevnosti, ještě před pár lety to byla štěrková lesní cesta, která se v zimě neudržovala.

Dákové (rumunsky *Daci*) byli původní obyvatelé karpatského oblouku, blíže příbuzní Thráků a Ilyrů. Roku 106 n.l. dobyli říši Dáků Římané. Dákové se postupně

pořímštili a zmizeli stejně důkladně jako Keltové z Čech. Zůstalo po nich jen několik málo památek a na rozdíl od českých Keltů nemají žádné žijící příbuzné národy, podle kterých bychom si mohli dotvářet obraz o jejich životě, zvycích a kultuře. Dákové žili v horách, kde stavěli svá hradiště. Největší centrum bylo v Oraštijských horách v Sarmizegetuse v dnešním Rumunsku (Wikipedia, n.d.).

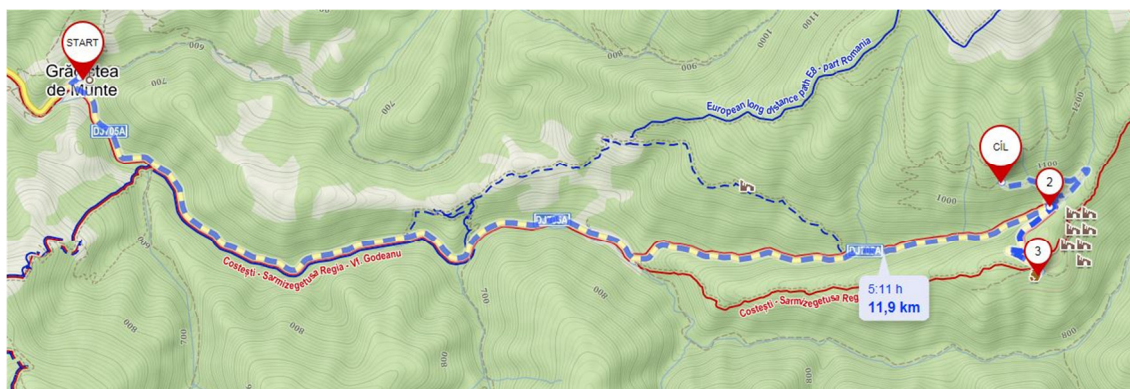
"Sarmizegetusa se rozkládá 17 km jihozápadně od Hațegu v místě jednoho z klíčových římských sídlišť. Poté co, římské legie vedené Tajánem, pronikly Železnými vraty, pochodovaly na severovýchod, aby si mohly podmanit dácké pevnosti v Oraštijských horách. Během několika let si v této oblasti založili Římané svá města, z nichž nejvýznamnějším se stala Colonia Ulpia Traiana, která později převzala jméno staré dácké pevnosti Sarmizegetrusa" (Buford & Longley, 2008, 169).

Podle Dáků se jmenuje v Rumunsku továrna na výrobu aut Dacia.

U pevnosti Sarmizegetusa vám mohou zaměstnanci parku, oproti předchozím rokům, nedovolit pevností projít k prvnímu tábořišti. Avšak se dá u nich zakoupit nějaké malé občerstvení. Na několik následujících dní to budou pravděpodobně poslední lidé, které na svém putování potkáte.

Vzhledem k tomu, že zaměstnanci parku nemusí dovolit projít pevností, se musí zvolit okružní cesta, která zabere poměrně hodně času, se dá na první noc utábořit mimo plánovanou tábořiště na lesní cestě. Každý den, jakmile skončí vaše putování, doporučuji ihned stavět stany a připravovat dřevo na oheň. Poté si každý může uvařit večeři, vybalit a připravit věci na spaní. Uvařit čaj do termosky na ráno.

Dnešní etapa není nijak fyzicky náročná. Většina trasy vede po nové silnici, která byla částečně proplužená. Délka je 12 km a nastoupáte přibližně 730 výškových metrů, teplota bývá většinou lehce pod bodem mrazu. Trasa je vyznačena v mapě. Číslo 2 je křižovatka s pevností, číslo 3 je Sarmizegetusa a cíl je místo táboření.

Obr. 19. První den túry
(Mapy, n.d.)

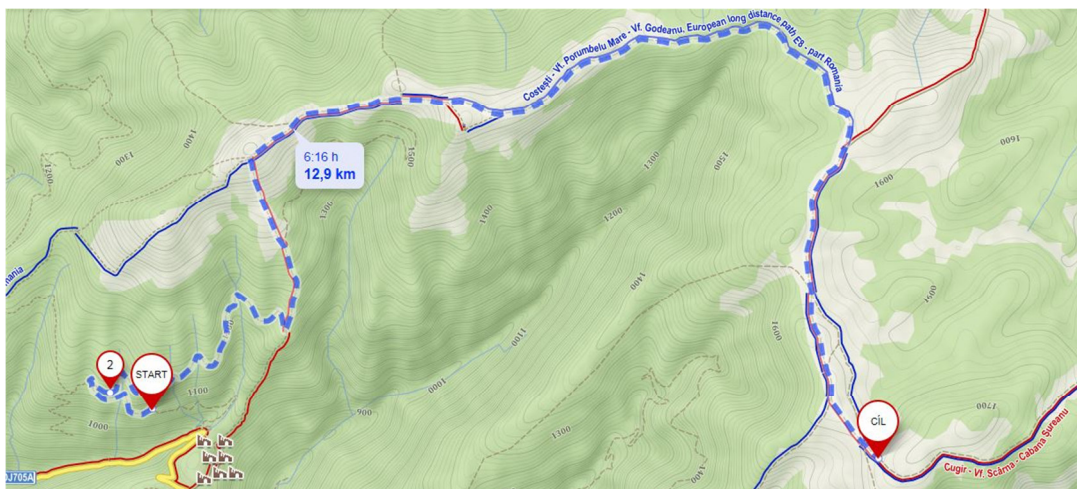

Obr. 20. Výškový profil prvního dne
(Mapy, n.d.)

5.11.3 Druhý den túry

Noční teploty mohou klesnout k $-15\text{ }^{\circ}\text{C}$. Ráno je možné vypít čaj z večera a ráno vždy doporučuji uvařit nový čaj do termosky na celý den. Po lesní cestě se přemístíte k červené značce k původní trase a po ní pak můžete pokračovat dle původního plánu. Značení v lese je místy dobře vidět, horší to však je na nezalesněných pláních. Proto je důležité mít mapu či nahranou trasu v telefonu či GPS. Tím, že jste byli mimo původní tábořiště, není žádná velká komplikace. Cesta, na které jste tábořili, je vrstevnicová a dovede vás na křížení s původní značkou, která stoupá svahem

ze Sarmizegetusy. Jakmile vystoupáte na hřeben, otevřou se vám výhledy a přesun na sněžnicích již nebude tak náročný. Nad hranicí lesa můžete dát pauzu na odpočinek a svačinu. Na noc se utáboříte v sedle, mezi vrchoły Steaua Mica (1675 m n.m.) a Steaua Mare (1730 m n.m.). Stany se snažte stavět tak, aby byly ráno na slunci a ne ve stínu. Do nedalekého lesa můžete jít na dříví. Večer můžete udělat oheň v prázdné salaši a případně využít ohně k uvaření večere a čaje. Tímto způsobem se dá ušetřit palivo, ale nádobí bude hodně špinavé, černé od plamenů. Dnešní trasa je dlouhá 13 km a nastoupá se 780 m. Je opět vyznačena v mapě.

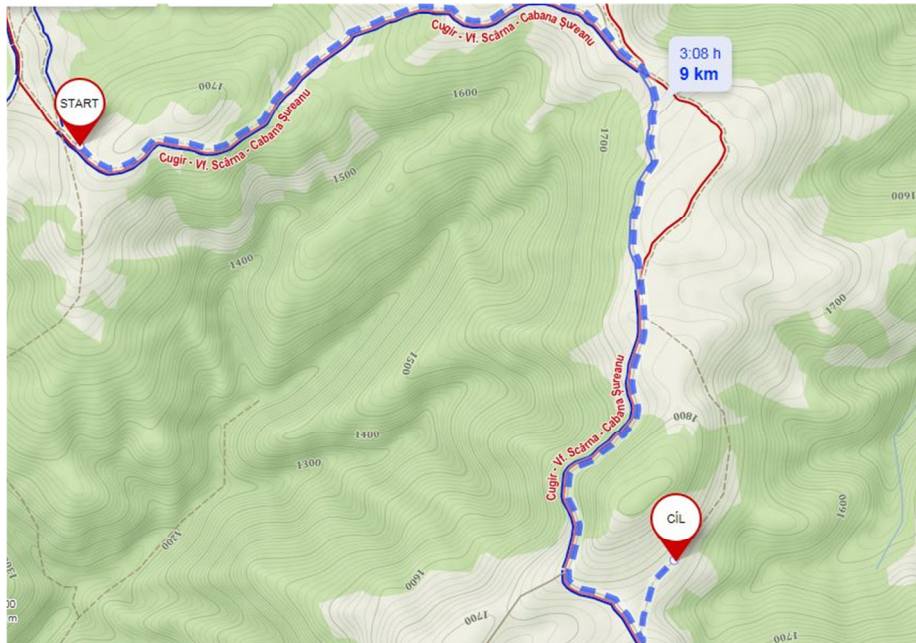
Obr. 21. Druhý den túry
(Mapy, n.d.)

Obr. 22. Výškový profil druhého dne
(Mapy, n.d.)

5.11.4. Třetí den túry

Teploty v noci a ráno mohou být nižší než předchozí den, přece jen již je to v horách. Pokračujte dále po červené značce, která se sporadicky ukáže. Pláně jsou opuštěné a rozhledy unikátní. Cíl na noc je salaš pod vrcholem Negru (1862 m n.m.). Dnes je délka trasy 9 km a nastoupáte 300 m. Místy půjdete lesem, kde je trasa dobře značená. Část dnešní etapy je v mapě opět zaznačena.

Obr. 23. Třetí den túry

(Mapy, n.d.)

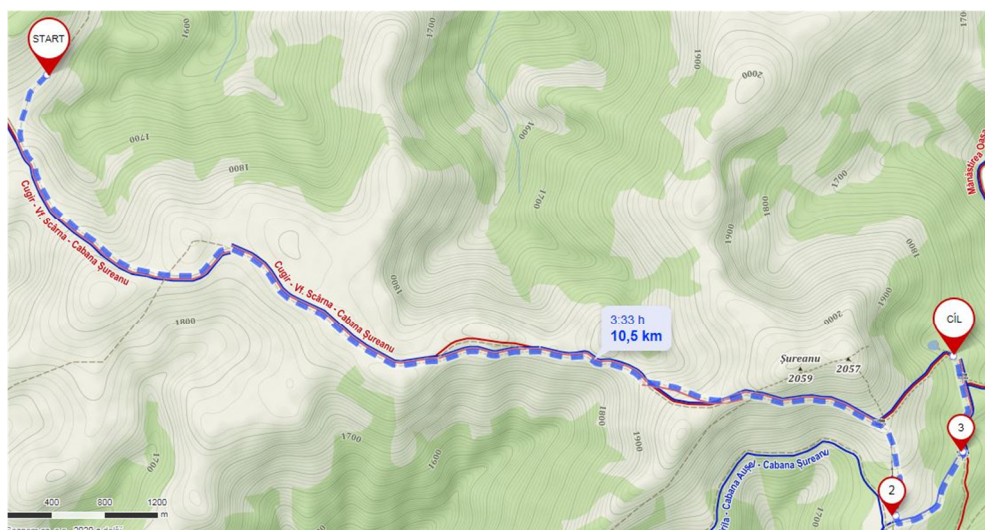

Obr. 24. Výškový profil třetího dne

(Mapy, n.d.)

5.11.5 Čtvrtý den túry

Cíl dnešního dne je nové, několik let staré, lyžařské středisko v sedle mezi vrcholy Sureanu (2059 m n.m.) a Ausel (2009 m n.m.). Toto středisko v současné době nenabízí ubytování. Má však restauraci, což se dá využít a povečeřet zde. Několik let po sobě mi personál tvrdí, že v lyžařském středisku ubytování bude. Je vidět, že něco budují, ale jde jim to velmi pomalu. Lyžařské středisko je uprostřed hor, kam je obtížné se dostat. Cesta se sice v zimě trochu udržuje, ale nejezdí sem žádná místní doprava ani skibus. Lidé, kteří chtějí lyžovat, sem musí se svými auty. Parkoviště není nijak velké, ale vzhledem k návštěvnosti to stačí. Pokud by se navýšila kapacita lyžařů, rozšířilo by se zřejmě i parkoviště. V návaznosti na toto lyžařské středisko vznikla v nižších polohách spousta penzionů, které jsou obsazené jen částečně. Nejbližší od tohoto lyžařského střediska je asi 5 km. Podle mého názoru bude problematické udržet toto lyžařské středisko v chodu a provádět v něm každoroční údržbu a revize. I na ubytovacích zařízeních je vidět, že mnoho turistů nebo lyžařů se zde neubytovává a domy pomalu chátrají. Nedaleko od lyžařského střediska je areál, který vypadá jako rekreační středisko s chatkami. Jmenuje se Cabana Sureana a od střediska je 2 km. V létě bývá v provozu, v zimě je opuštěné. Na noc se tam dá přesunout a využít zázemí areálu a nastavět stany. Dá se nocovat na terasách chatek. Dnešní etapa je dlouhá přibližně 11 km a nastoupá se 330 m. Dnešní trasa je v mapě opět označena. Číslo 2 je lyžařské středisko, číslo 3 je křižovatka a cílem je areál Cabana Sureanu.

Obr. 25. Čtvrtý den túry

(Mapy, n.d.)

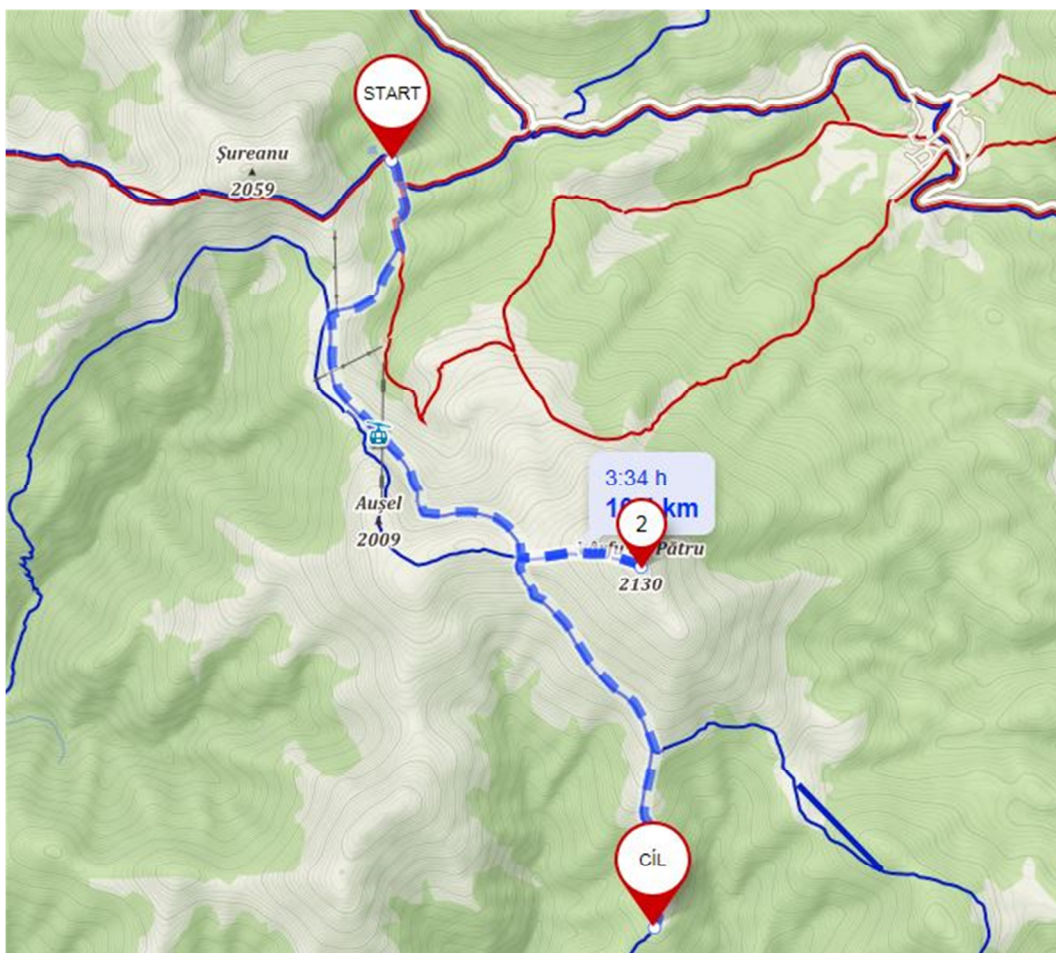
Obr. 26. Výškový profil čtvrtého dne

(Mapy, n.d.)

5.11.6 Pátý den túry

Pokud využijete k přespání areál Cabana Sureanu, ráno nemusíte balit stany. Večer se dá v restauraci domluvit na ráno horká voda do termosek, takže ji nemusíte ráno vařit. V restauraci v lyžařském středisku se dá i posnídat. Můžete proto ušetřit spoustu času a i poměrně velkou část paliva. Po snídani v lyžařském středisku vyrazíte na nejvyšší vrchol pohoří Šureánu, Vârful lui Patru (2130 m n.m.). Jde se přímou cestou pod lanovkou. Případně se dá jet lanovkou na předvrchol či domluvit skútr. Pokud vám bude počasí přát, budete mít překrásné výhledy z nejvyššího vrcholu pohoří a uvidíte i místo plánovaného táboření, salaš u Culmea Cindres.

Dnešní etapa je dlouhá 11 km, nastoupá se 400 m a sestoupí 600 m. Sestupem z vrcholu začal sestup do údolí a do civilizace. Dnešní trasa je v mapě opět zaznačena. Číslo 2 je nejvyšší vrchol pohoří, Vârful lui Patru (2130 m n.m.) a cílem je místo táboření u salaše Culmea Cindres.

Obr. 27. Pátý den túry

(Mapy, n.d.)

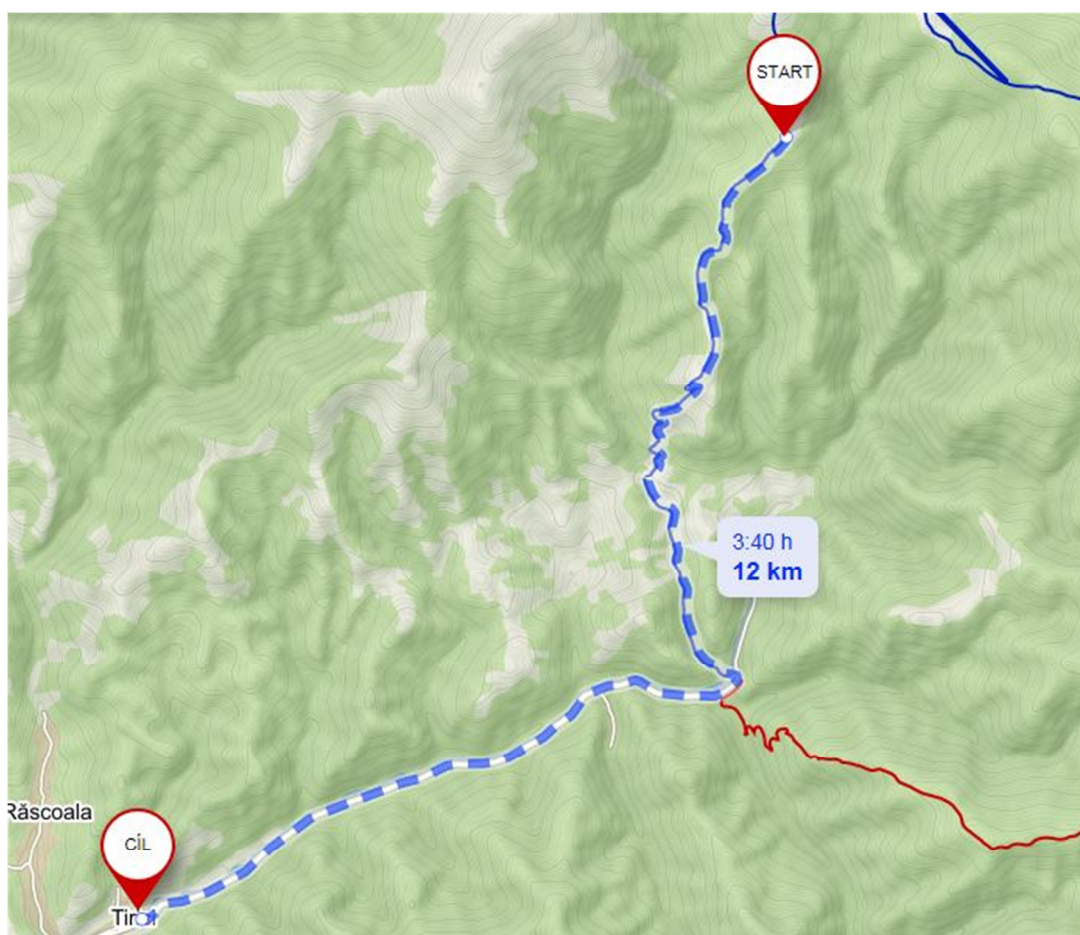

Obr. 28. Výškový profil pátého dne

(Mapy, n.d.)

5.11.7 Šestý den túry

Dnešní ráno je poslední v horách. Včera byl zahájen sestup, ve kterém se dnes bude pokračovat až do civilizace, mezi vesnice Trinci a Cimpa. U řeky Jiut de Est je lesní vozová cesta a zde zřejmě už se dají sundat sněžnice z nohou a připevnit na batohy. Při příchodu k prvním obydleným domům budete pro místní obyvatele pravděpodobně velké překvapení a zpestření a hned se s vámi dají do řeči. Těžko jim zřejmě budete vysvětlovat něco o volném čase, zážitcích a osobním prožitku. Kilometrů je 13 a sestoupaných výškových metrů 700. Dnešní část trasy je v mapě opět zaznačena.

Obr. 29. Šestý den túry

(Mapy, n.d.)

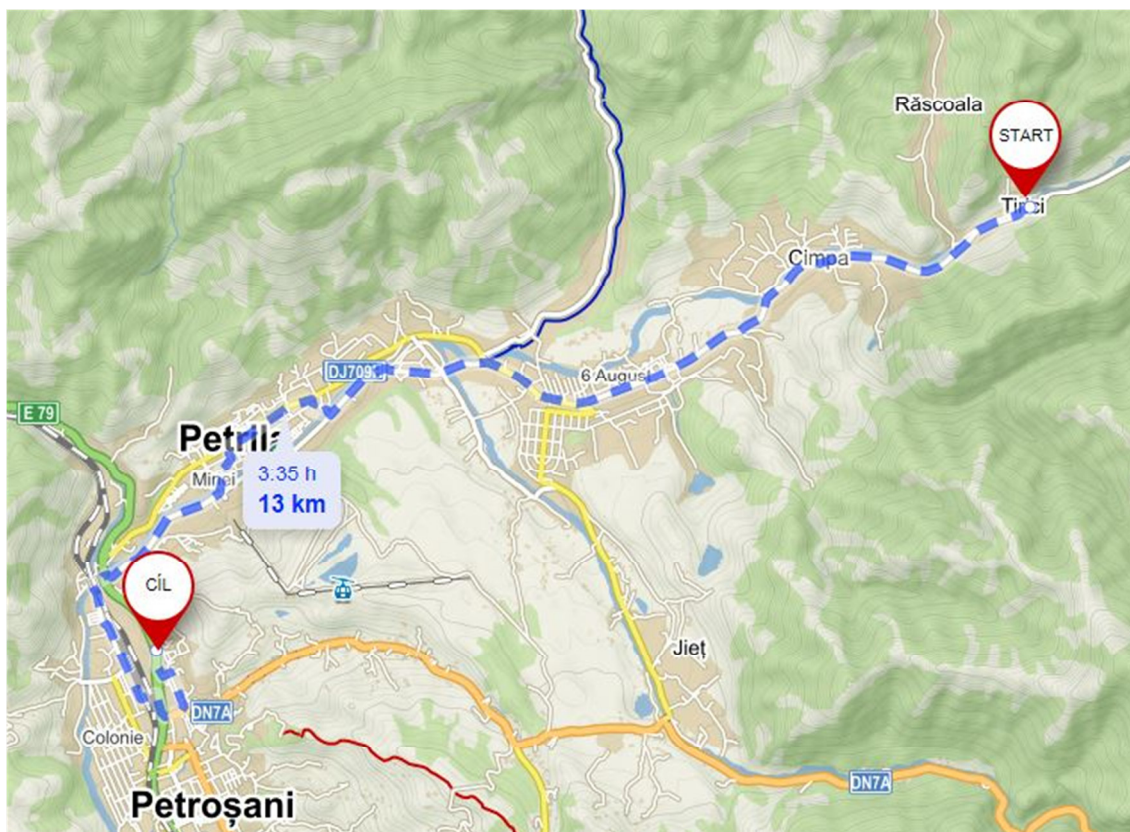

Obr. 30. Výškový profil šestého dne
(Mapy, n.d.)

5.11.8. Sedmý den túry

Dnešní ráno se naposledy budou balit stany. Přechod pohoří Šureánu na sněžnicích končí. Dnes pouze dojdete přes vesnici Petrila do Petroșani, kde se dají nakoupit nějaké drobnosti, zajít do restaurace na oběd a vlakem či autobusem odjet do města Simeria. Zde se může skupina zanechat v restauraci u nádraží nebo v blízkém okolí a řidič/řidiči mohou odjet taxíkem do Gradistea de Munte pro auto/auta. Cesta jedním směrem trvá přibližně hodinu. Cena za taxík by měla být kolem 100 Lei (asi 600 Kč).

Dnešní etapa je v mapě opět zaznačena. Bylo to 13 km údolím podél řeky Jiul de Est. Druhá mapa je trasa autobusem a poslední mapa je jízda taxíkem.

Obr. 31. Sedmý den túry

(Mapy, n.d.)

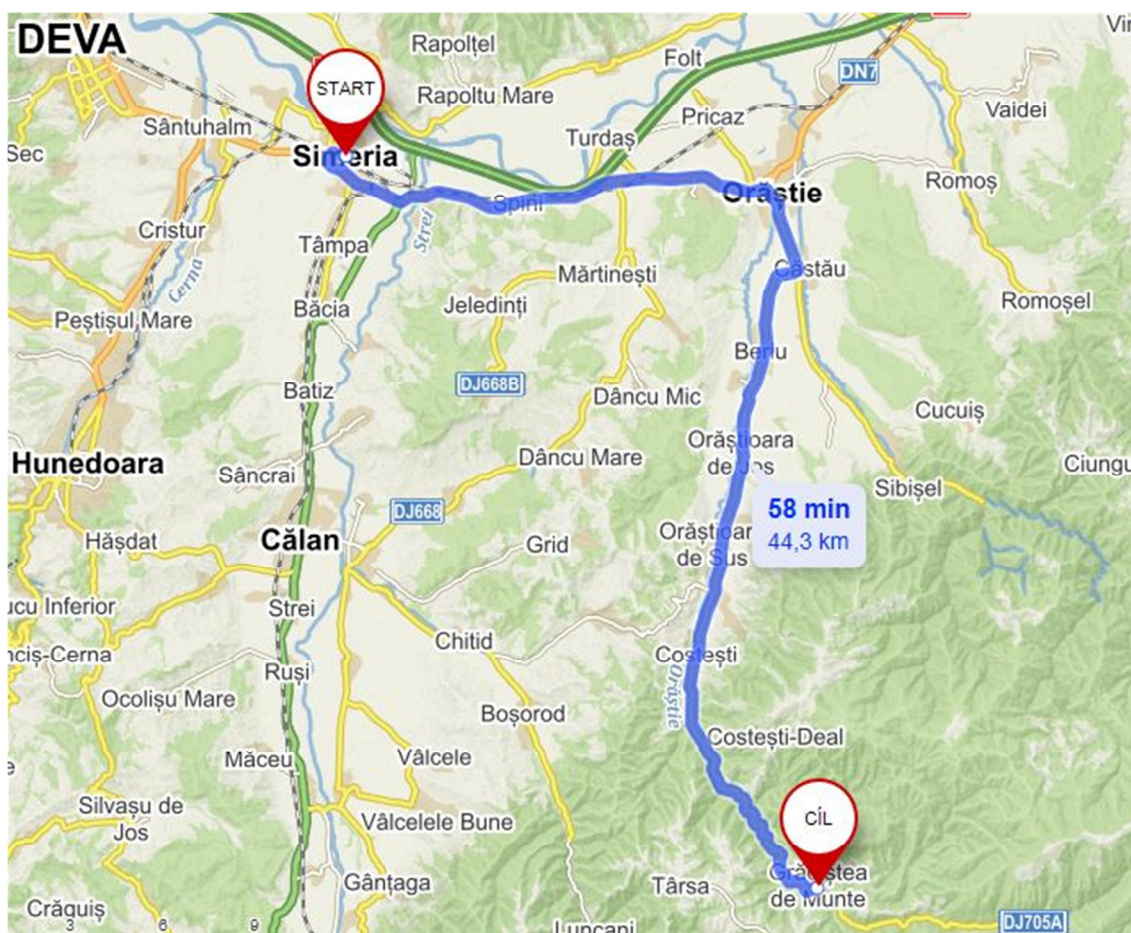
Obr. 32. Výškový profil sedmého dne

(Mapy, n.d.)

Obr. 33. Jízda autobusem z Petrosani do Simerie

(Mapy, n.d.)

Obr. 34. Jízda taxíkem ze Simerie do Gradistea de Munte

(Mapy, n.d.)

5.12 Hodnocení

5.12.1 Hodnocení z pohledu organizátora

Z dotazů a diskuzí, které jsme vedli během expedice a bezprostředně po ní, vyplývá, že akce splnila očekávání všech zúčastněných. Tento tip akce je vyprofilován pro úzkou skupinu lidí, kteří mají potřebné vybavení k zimnímu táboření. Předchozí zkušenost s kratším tábořením je vhodná, nikoliv však nutná. Domlouvali jsme se na příští zimy, na přechody jiných hor, v jiných zemích Evropy. Panovala shoda, že turistika na sněžnicích má své neopakovatelné kouzlo.

Z odpovědí, které se mi po akci dostaly, vyplynulo, že se expedice po stránce organizační povedla. Byli spokojeni s informacemi, které se jim před akcí dostalo, byli spokojeni s komunikací. Účastníci kladně hodnotili dopravu a vybranou destinaci i termín. Co se týče vybavení, tak tam byl jeden nedostatek v karimatce, která byla

nafukovací a poškozená a druhý v rozbitém zdrhovadle na spacím pytli. A jednou se opravila sněžnice. Co se týká ostatního vybavení, tak ve většině případů již žádný problém nenastal.

5.12.2 Hodnocení z pohledu účastníků

Na první pohled byli všichni vzorně sbaleni a připraveni. Batohy odpovídající velikosti, žádné igelitové tašky přivázané po straně. Ale při našem týdenním putování se několik věcí, které by se mohli udělat lépe, objevilo. Vše potřebné na celý týden jsme si nesli s sebou. (V jednom místě je sice nově vybudovaný lyžařský areál, kde se dá občerstvit, ale není zde možnost dokoupení potravin ani možnost ubytování.) Jídlo bylo nakoupeno správně, doba přípravy odpovídala vaření v zimě. Každý z účastníků měl s sebou půl litru alkoholu. "Alkohol zvýší jen momentální pocit tepla díky svému působení na vazodilataci v kůži. Vzhledem k tomuto účinku je nebezpečné přesunout se po požití alkoholu do chladného prostředí, neboť právě kvůli vazodilataci hrozí riziko podchlazení kvůli rychlým ztrátám tepla" (Botek, Neuls, Klimešová, & Vyhnánek, 2017, 100). Podává se pouze ráno a večer na zahřátí. Někteří klienti by mohli snížit váhu svých batohů tím, že by alkohol měli v PET lahvi a nikoliv ve skle. Neuvědomili si, že prázdná skleněná láhev se nedá nikde vyhodit, že veškeré odpadky si s sebou neseme až do civilizace.

Co se týká ostatního vybavení, to bylo vcelku v pořádku. Jednou jsem pomáhal opravit sněžnici, jednou jsme si rozebrali vybavení unaveného klienta a párkrát poradili, jak si lépe sbalit.

Akce, kterou jsme absolvovali, se myslím, vydařila. Naplánovaná trasa byla vhodná i pro ty, kteří byli na týdenním zimním přechodu hor poprvé. Tím, že jsme využívali zázemí opuštěných salašů, jsme si zjednodušili přípravu vody a jídla a zpříjemňovali si večery i rána pod střechou. Počasí nám vyšlo, žádný úraz se nestal a vybavení nezklamalo. Klienti byli vybaveni vším potřebným. Osobní hygienu jsme také v omezené míře a v provizorních podmínkách zvládli. Nemuseli jsme řešit žádnou mimořádnost. Všichni klienti absolvovali celou trasu. Z výše popsaného vyplývá, že akce proběhla dle plánu. Musím si ale přiznat, že silnou stránkou akce nebyla propagace. Vyzdvihnout naopak musím připravenost, a to svou i klientů. Trasa v horách byla zvolena přiměřeně k velikosti a zdatnosti skupiny.

5.13 TOP 12 rad a doporučení pro zimní přechod na sněžnicích

V této části bych rád doporučil 12 obecných, pro někoho jasných a známých rad a doporučení, jak se připravit na zimní přechod hor, jaké vybavení mít s sebou a jak plánovat. Mimořádné či krizové situace se v horách řeší obtížněji než v údolí, v civilizaci. A v zimních horách je řešení ještě složitější a náročnější. Při vzniku neobvyklých či mimořádných situací je třeba zachovat klid a s rozvahou a s rozumem vše začít řešit. Z tohoto důvodu je v této kapitole zmíněno, jako již několikrát, co je nutné pro bezpečný a zdárný přechod hor, jsou zde sepsána rizika, jejich řešení a rady.

5.13.1 Lavina

O lavinovém nebezpečí jsem psal v samostatné kapitole, kde nebylo zmíněno, jak v případě uvolnění laviny a zavalení někoho z členů výpravy postupovat. V případě, že se do takové situace dostane někdo z vás, je na místě rozvaha a rychlé jednání. Ten, kdo je zasažen lavinou, by se měl snažit udržet na povrchu, "plavat". Pokusit se dostat na okraj laviny. V případě zavalení si vypracovat kolem úst co největší prostor pro zásobu kyslíku. Nekřičí. Pouze v případě, že kolem sebe slyší hlasy ostatních členů výpravy. V případě záchrany se hraje opravdu o čas. Ti, kteří zůstali na povrchu, vyznačí pravděpodobný prostor, kde by se zasažení lavinou mohli nacházet. Ze statistik vyplývá, že záchránění do 15 minut mají šanci na přežití v 93 %. Zkusíme přivolat pomoc, mezinárodní telefonní číslo integrovaného záchranného systému je **112**. Pokud se to nepodaří, tak dva vyrazí pro pomoc. Pokud je vícečlenná skupina s vyhledávači, tak nejzkušenější řídí celou záchrannou akci. Vždy musí být určen jeden nebo se musí vyčlenit ten, který bude velet ostatním. Uvolnění laviny hrozí hlavně v prudkém svahu, při dlouhodobém dešti, při vysoké vrstvě nového sněhu, při velkém a výrazném oteplení a při silném větru.

Je dobré, pokud celá výprava je vybavená lavinovým vyhledávačem, sondou a lopatou, aby si cvičně předem vyzkoušeli jeden vyhledávač zahrabat ve sněhu a pomoci ostatních jej najít. Klidně i vícekrát na jiných místech.

5.13.2 Počasí

Při změně počasí nebo při krátkodobé předpovědi (pokud máte s sebou chytrý telefon s daty a jste na signálu), kdy je velice pravděpodobné zhoršení počasí, je třeba jednat. Můžete vyčkat na zlepšení či změnit trasu a zvolit ústup do údolí. Vždy je dobré

mít naplánované ústupové cesty či jinou variantu túry. K dispozici je mnoho webů, které vám pomohou s plánováním. Uvádějí např. i kvalitu a výšku sněhu. Jsou to například tyto weby: <https://weather-forecast.com>, <https://yr.no>, <https://windy.com>.

5.13.3 Úraz

V případě nějakého úrazu, zlomeniny či nevolností je potřeba opět určit jednoho, který bude řídit záchrannou akci. Dá se využít mezinárodní číslo pro pomoc **112**. V případě, že pomoc může dorazit na místo úrazu či nehody, tak zraněnému poskytneme první pomoc a vyčkáme s ním na příjezd záchranné služby. Pokud tomu tak není a dovolí to situace, se zraněným se vydá menší skupinka jako doprovod do civilizace, kde se dá přivolat pomoc.

5.13.4 Fyzická zdatnost skupiny

Říká se, že skupina je tak silná, jako je nejslabší jeho členek. Jestli je ve skupině někdo, kdo např. již nezvládá stoupaní nebo nastavené tempo apod., je potřeba přizpůsobení skupiny. Pokud to možnosti dovolí (znalost terénu, druhý průvodce apod.), je možné i rozdělení skupiny s jasnými pravidly.

5.13.5 Krádež

V případě, že vás někdo okrade, zpravidla v civilizaci než na horách, určitě kontaktujte policii. Již jen z toho důvodu, že dostanete potvrzení pro případné řešení této situace v ČR s vaší pojišťovnou. Je dobré mít pořízenou fotokopii dokladu, a tu mít uschovanou na jiném místě než doklady. V rámci evropské unie není cestování složité, takže v případě krádeže dokladu je jednodušší se dostat do vlasti než ze zemí mimo unii.

5.13.6 Technická závada

V případě, že dojde k nějaké závadě na vybavení, kterou lze společnými silami odstranit či opravit, tak to jistě udělejte. I v případě provizorního řešení i za cenu, že to ovlivní i ostatní účastníky expedice. Jako je například rozbitý batoh, který nelze téměř použít, a proto si ostatní členové výpravy rozdělí věci. Nebo když se například zcela poškodí sněžnice, tak dotyčný klient půjde poslední po vyšlapané pěšině od předchozích účastníků.

5.13.7 Začátečníci

Pokud nemáte žádnou zkušenost se sněžnicemi nebo jste mírně pokročilí, nebude na škodu si vyzkoušet nasazování a používání sněžnic předem. Jak chůzi ve stoupání, tak i chůzi směrem dolů a chůzi v traverzu na jednodenní túře. Můžete se například zúčastnit i některého z pořádaných kurzů. Pokud jste nikdy netábořili v zimě, i toto je dobré předem vyzkoušet. Zjistíte, co jste s sebou nesli zbytečně a co vám naopak chybělo.

5.13.8 Vybavení

Máte-li zkušenosti se zimním tábořením a máte vyzkoušené vybavení, není potřeba to měnit. Jen mějte na paměti, že budete v horách nocovat 7 nocí. Jak jsem psal již v kapitole o doporučeném vybavení, při balení mějte na mysli, že si v horách poneseťe vše sami. Nebalte keramické hrnky, alkohol ve skle, železné karabiny, masírovací emulze apod.

5.13.9 Drobnosti

Je dobré, aby ve skupině kromě lékárníčky se základním vybavením, bylo i nějaké technické vybavení. V době, kdy já jsem byl pionýr, se tomu říkalo **KPZ – Krabička Poslední Záchrany**. Obsahovala několik zavíracích špendlíků, šití, provázek, drobné na telefon apod. Dnes bych doporučil ještě přibalit např. kombinovaný nuž s kleštěmi a šroubovákem, elektrikářské stahovací pásky, textilní lepící pásku apod.

5.13.10 Denní etapy a přestávky

Túry v zimním období bývají kratší než za dlouhých letních dnů. Mějte to na paměti. Při vedení túry je potřeba se střídat. Při túře je třeba dělat pravidelné odpočinky, dodržovat pitný režim a svačit. K základní výbavě doporučuji termosku o objemu 1 litr. Ráno si do ní uvaříte čaj a celý den upijíte. Na svačiny doporučuji různé energetické tyčinky, čokoládu, sušenky. K obědové pauze můžete dle možností sníst pečivo se salámem a sýrem. Večer a ráno máte vždy prostor si uvařit vydatnější jídlo.

5.13.11 Baterie a power banky

Veškerá zařízení na baterie je vhodné uchovávat v teple, což může být v zimním období problém. Náhradní baterie či power banky nenechávejte zabalené v batohu,

ale pokud možno je nechejte v blízkosti zdroje lidského tepla. Na noc si je dejte do spacího pytle. V současnosti se dají pořídit i malé přenosné solární power banky i nabíječky, které se upevní na batoh a během dne se částečně dobijí. Baterie do lavinových vyhledávačů je vhodné mít alkalické a náhradní, nikoliv nabíjecí.

5.13.12 Důležité kontakty

V případě nějakého závažného problému se dá kontaktovat Velvyslanectví České republiky v Rumunsku:

Ambasada Republicii Cehe

Strada Ion Ghica 11

Bucuresti, 70418

Tel: 004021 303 92 30

Fax: 004021 312 25 39

E-mail: bucharest@embasy.mzv.cz

Web: www.mzv.cz/bucharest

Otevírací hodiny: pondělí – pátek 8:00-16:30 h

Konzulární pohotovost pro nouzové situace:

tel. +40.744/365646 (volat pouze v pracovní dny 16:30–8:00, víkendy a svátky)

Upozornění – konzulární pohotovost slouží pouze občanům ČR, kteří se ocitli v nouzi nebo v ohrožení zdraví a života, a to v mimopracovní dobu, o víkendech a svátcích. V ostatních případech, prosíme, využívejte běžné tel. kontakty konzulárního odd. (Ministerstvo zahraničních věcí).

6 DISKUZE

Akce, kterou jsme absolvovali, se myslím, vydařila. Naplánovaná trasa byla vhodná i pro ty, kteří byli na týdenním zimním přechodu poprvé. Tím, že jsme využívali zázemí opuštěných salašů, jsme si zjednodušili přípravu vody a jídla a tím si zpříjemňovali večery i rána pod střechou. Počasí nám vyšlo, žádný úraz se nestal a vybavení nezklamalo. Pouze jednou jsme provedli drobnou opravu sněžnice. Klienti byli vybaveni vším potřebným. Osobní hygienu jsme také v omezené míře a v provizorních podmínkách zvládli. Nemuseli jsme řešit žádnou mimořádnost. Všichni klienti absolvovali celou trasu. Z dotazů a diskuzí, které jsme vedli během expedice a bezprostředně po ní, vyplývá, že akce splnila očekávání všech zúčastněných. Tento typ akce je vyprofilován pro úzkou skupinu lidí, kteří mají potřebné vybavení k zimnímu táboření. Předchozí zkušenost s kratším tábořením je vhodná, nikoliv však nutná. Domlouvali jsme se na příští zimy, na přechody jiných hor, v jiných zemích Evropy. Shodli jsme se, že turistika na sněžnicích má své neopakovatelné kouzlo.

Přikládám několik odpovědí klientů, které jsem obdržel po akci. Ptal jsem se jich na to, co jim zimní táboření přináší.

"Parádně to vyčistí hlavu, člověk se soustředí jen na to, aby trefil cestu, najedl se a vyspal. Na nic jiného ne, takže starosti zůstanou pod kopci." Petr Louda

"Skvělou partu podobně smýšlejících lidí během přechodu, pobyt za hranicemi a větší ocenění běžného komfortu, relax mimo civilizaci." Štěpán Kameš

"Vyvětrá mi to vždy hlavu." Roman Cejnar

"Omrzliny :-). Ale vážně – oddych v přírodě a čas strávený s dobrou partou kamarádů." Honorata Szindler

"Zážitky, dobrodružství, zábavu, fyzickou dřinu, zkušenosti a dovednosti s pohybem v zimní terénu." Michal Janeček

"Posunutí vlastních hranic, otužení psychické i fyzické, schopnosti improvizace a další zkušenosti, hlavně s postupy a druhy materiálu oblečení, bot a vybavení." Petr Blahout

7 ZÁVĚR

Primárním cílem mé bakalářské práce bylo vytvoření základního návodu k expedici na sněžnicích v rumunských horách Šureánu. Z předchozích akcí tohoto typu jsem zhodnotil veškeré zkušenosti se zimním tábořením a základní manuál pro přechod jsem touto závěrečnou prací vytvořil. Jsou popsány trasy autem, pěší trasy na sněžnicích, možnosti táboření u salaší. Jsou zde popsány možnosti místní dopravy.

V první části této bakalářské práce jsem čtenáře seznámil s historií sněžnic a představil současné možnosti koupě na trhu. Dále jsem zmapoval a nabídl potřebné vybavení do lavin, vysvětlil, kdy laviny hrozí a jak se jim vyhnout. Popsal jsem vybavení, které je vhodné mít s sebou k orientaci v horách.

V další části jsem popsal základní vybavení, které je potřebné k úspěšnému zimnímu přechodu se spaním ve stanech. Pokud by se jednalo o zimní přechod po chatách, je celá akce mnohem jednodušší. Spaní ve stanech dělá ze zimního přechodu poměrně extrémní a náročnou expedici.

Dále pak je popsána celá trasa v horách, jsou přiloženy mapy s popisky. Denní etapy nebyly dlouhé, ale vzhledem k sněhovým podmínkám a k tomu, že se šlo vždy natěžko s veškerou výbavou, byly dostačující. Téměř každý den se šlo od 10:00 h do 16:00 h. Samozřejmě se trasy nemohou srovnávat s letními. Pohyb ve sněhu na sněžnicích je fyzicky náročný a v zimním období jsou dny kratší než v létě.

8 SOUHRN

V této závěrečné bakalářské práci jsem využil všech svých zkušeností se sněžnicemi, zimními horami a tábořením. Zpracoval jsem celou problematiku se zimním přechodem v rumunských horách Šureánu. Byl popsán týdenní přechod těchto hor, byly popsány základní trasy s možností táboření u salaší. Bylo zpracováno téma, které se týká historie sněžnic, výběru vhodných sněžnic a současných materiálů, které se používají k výrobě a jsou potřeba pro úspěšné absolvování této či podobné akce. Byly popsány rozdíly mezi různými materiály a možnosti jejich užití.

9 SUMMARY

In this final bachelor thesis I used all my experience with snowshoes, winter mountains and camping. I've analysed all issues related to winter crossing in the Romanian mountains of Shurean. Crossing of these mountains in length of a week was described, the basic routes with the possibility of camping at the mountain huts were described. A topic was elaborated concerning the history of snowshoes, the selection of suitable snowshoes and current materials that are used in production and are needed to successfully complete this or a similar event were presented. The differences between various materials and the possibilities of their use were described.

10 PŘEHLED POUŽITÉ LITERATURY:

Bošíková, S. (2004). *Vysokohorská turistika*. Praha: Grada.

Botek, M., Neuls, F., Klimešová, I., & Vyhnánek, J. (2017). *Fyziologie pro tělovýchovné obory (vybrané kapitoly, část I.)*. Olomouc: Univerzita Palackého.

Brezina, I., *12 důvodů pro střelku. Outdoor magazín 2016 (12)*, 48-49.

Broke, S.T., & Supovitz, J.A. (2005). *Systemic Education Evaluation: Evaluating the Impact of Systemwide Reform in Education, American Journal of Evaluation 2005*, 204-230.

Bulička, M. (2002). *Rumunské Karpaty*. Ostrava Hulváky: Mirago.

Burford, T., & Longley, N. (2008). *Turistický průvodce Rumunsko*. Brno: Jota.

Burford, T., & Richardson, D. (2006). *Turistický průvodce Rumunsko*. Brno: Jota.

Čáslavová, E. (2009). *Management a marketing sportu*. Praha: Olympia.

Čihovský, J. (2006). *Sociologický výzkum*. Studijní text pro posluchače FTK. Olomouc: UP Olomouc.

Dvořáčková, A. (2012). *Vývoj skupinové soudržnosti a změny aktuálních stavů v průběhu zimního zážitkového projektu Život je gotickej pes*. Diplomová práce, Univerzita Palackého, Fakulta tělesné kultury, Olomouc.

Evans, E., & Greenwell, S. (2018). *Management Basics for Information Professionals, 4th Edition*. Chicago: ALA Neal-Schuman.

Expediční kamera (2020). *Bílé jsou hory. Průvodce festivalem 2020*, 34.

Francová, E. (2003). *Cestovní ruch*. Olomouc: Univerzita Palackého.

- Greenwell, T., Danzey-Bussell, L., & Shonk, D. (2014). *Managing sport events Champaign*. Illinois: Human Kinetics.
- Hanuš, R., & Chytilová, L. (2009). *Zážitkové pedagogické učení*. Praha: Grada Publishing.
- Kössl, J., Krátký, F., & Marek, J. (1986). *Dějiny tělesné výchovy II*. Praha: Olympia.
- Kuprová, K. (2014). *Pohyb v zimním prostředí – skitouring, sněžnice*. Liberec: Technická univerzita v Liberci.
- Masterman, G. (2004). *Strategic Sports Event Management: An International Approach, 1st edition*. Burlington: Butterworth-Heinemann.
- Munzar, M. (2019). *Jak vybrat zateplovací vrstvu*. *Svět outdooru 2019* (4), 84-87.
- Nevrlý, M. (1992). *Karpatské hry*. Liberec: Skauting.
- Pala, J., & Filová, I. (2010). *Hory a sníh. Techniky pohybu v zimních horách*. Praha: Epoque.
- Papica, J. (1973). *Metody sociálně psychologického výzkumu*. Praha: SPN.
- Polák, M. (2016). *Analýza zkušeností účastníků kurzu pobytu v zimní přírodě – Survival*. Diplomová práce, Univerzita Palackého, Fakulta tělesné kultury, Olomouc.
- Rakoncaj, L. (2019). *Jak vybrat zateplovací vrstvu*. *Svět outdooru 2019* (4), 84-87.
- Roubal, J., Čevelíček, & M., Řiháček, T. (2019). *Jak jednoduše provést a napsat případovou studii: Vodítka pro psychoterapeuty v praxi*. Brno: Fakulta sociálních studií Masarykovy univerzity.
- Schneeweiß, Ch. (2007). *Sněžnice, Aktivní dovolená*. Praha: Grada Publishing.

Slepičková, I. (2005). *Sport a volný čas*. Praha: Karolinum.

Svět do kapsy. (2012). Praha: Ottovo nakladatelství.

Tajovský, L. (2017). *Jak (a na čem) si na cestách připravit něco dobrého*. *Outdoor magazín* 2016 (12), 24-26.

Velký sociologický slovník. (1996) Praha: Karolinum.

Winter, S. (2002). *Skialpinismus, Průvodce sportem*. České Budějovice: Kopp.

11 PŘEHLED INTERNETOVÝCH ZDROJŮ:

Alpenverein. *Rakouský horský svaz – Österreichischer Alpenverein* (n.d.). Retrieved 19.05. 2020 from the World Wide Web:

<http://www.alpenverein.cz>

Alpy. *Nouzové signály v horách* (n.d.). Retrieved 10.06. 2020 from the World Wide Web:

<http://www.alpy.net/clanky/nouzove-signaly-v-horach.php>

Alpy 4000. *Co je to lavina?* (n.d.). Retrieved 19.05. 2020 from the World Wide Web:

<http://www.alpy4000.cz/co-je-to-lavina>

Alza. *Kompasy a buzoly* (n.d.). Retrieved 19.05. 2020 from the World Wide Web:

[https://www.alza.cz/sport/kompasy-a-](https://www.alza.cz/sport/kompasy-a-buzoly/18856265.htm?kampan=sklsp_sport_sea_gen_camping-a-outdoor_kompasy-a-buzoly&utm_source=sklik&utm_medium=cpc&utm_campaign=sklsp_Sport_SEA_GEN_Camping+a+outdoor_%5bSport%5d+Kompasy+a+buzoly_~91870642~#cud=1)

[buzoly/18856265.htm?kampan=sklsp_sport_sea_gen_camping-a-outdoor_kompasy-a-buzoly&utm_source=sklik&utm_medium=cpc&utm_campaign=sklsp_Sport_SEA_GEN_Camping+a+outdoor_%5bSport%5d+Kompasy+a+buzoly_~91870642~#cud=1](https://www.alza.cz/sport/kompasy-a-buzoly/18856265.htm?kampan=sklsp_sport_sea_gen_camping-a-outdoor_kompasy-a-buzoly&utm_source=sklik&utm_medium=cpc&utm_campaign=sklsp_Sport_SEA_GEN_Camping+a+outdoor_%5bSport%5d+Kompasy+a+buzoly_~91870642~#cud=1)

Boatpark. *Lavinové batohy* (n.d.). Retrieved 22.05. 2020 from the World Wide Web:

<https://www.boatpark.cz/lavinove-batohy.html>

Čevelová, M. (2011). *Swot analýza*. Retrieved 22.05. 2020 from the World Wide Web:

<https://www.cevelova.cz/proc-swot-analyza/>

Česká unie sportu. *Pořádání akcí 2014* (n.d.). Retrieved 1.4. 2021 from the World Wide Web:

https://ftvs.cuni.cz/FTVS-670-version1-2___management_sportovni_akce.pdf

Deutscher Alpenverein (DAV). *Výlety na sněžnicích: 10 doporučení (DAV)* (n.d.).

Retrieved 27.05. 2021 from the World Wide Web:

https://www.alpenverein.de/bergsport/sicherheit/10-empfehlungen/schneeschuhwandern-10-dav-empfehlungen_aid_35501.htm

Fakulta tělesné výchovy a sportu. *Management sportovní akce* (n.d.). Retrieved 10.05. 2021 from the World Wide Web:

https://ftvs.cuni.cz/FTVS-670-version1-2___management_sportovni_akce.pdf

4 Camping. *Jak se plnivost peří měří?* (n.d.). Retrieved 22.05. 2020 from the World Wide Web:

<https://www.4camping.cz/clanky/outdoorove-pojmy/cuin/>

Hedvábná stezka. *Památky UNESCO* (n.d.). Retrieved 22.05. 2020 from the World Wide Web:

<https://www.hedvabnastezka.cz/unesco/>

Horolezecká metodika. *Vrstvy oblečení* (n.d.). Retrieved 25.4. 2020 from the World Wide Web:

<http://horolezeckametodika.cz/ucebnice/vystroj-a-vyzbroj/vrstvy-obleceni>

Horská služba. *Stupně lavinového nebezpečí + EAWS matice* (n.d.). Retrieved 22.04. 2020 from the World Wide Web:

<https://www.horskasluzba.cz/cz/horska-sluzba/laviny/informace-o-lavinach/stupne-lavinoveho-nebezpeci-eaws-matice>

Hrbáček, J. *Nouzové signály v horách* (n.d.). Retrieved 19.05. 2020 from the World Wide Web:

<http://www.alpy.net/clanky/nouzove-signal-y-v-horach.php>

Ilinčev, O. *Jak napsat případovou studii (včetně příkladů)* (n.d.). Retrieved 6.4. 2022 from World Wide web:

<https://www.ilincev.com/pripadova-studie>

Korvas, P., Došla, J. (2007). *Zimní turistika na sněžnicích*. Retrieved 27.05. 2021 from the World Wide web:

https://is.muni.cz/do/rect/el/estud/fsps/ps08/zimtur/web/pages/zimni_turistika.html

Kudrna. *Velká Fatra na sněžnicích* (n.d.). Retrieved 22.04. 2020 from the World Wide Web:

<https://www.kudrna.cz/zajezd/velka-fatra-na-sneznicich>

Kuthan, T. (2011). *Nouzové signály aneb co dělat, když potřebujete pomoc*. Retrieved 22.05. 2020 from the World Wide Web:

<http://www.cestydoprirody.cz/clanky/15-nouzove-signaly-aneb-co-delat-kdyz-potrebuje-pomoc>

Magazín travel portal (2019). *Sněžnice: Chůze na nich se po mnohaleté pause stává v Evropě hitem*. Retrieved 25.4. 2020 from the World Wide Web:

<https://magazin.travelportal.cz/2019/01/31/sneznice-evropa-hit/>

Ministerstvo zahraničních věcí. *Jak nás můžete kontaktovat* (n.d.). Retrieved 28.10. 2021 from the World Wide Web:

https://www.mzv.cz/bucharest/cz/o_velvyslanectvi/velvyslanectvi_dulezite_udaje.html

Nordic sport. *Historie sněžnic* (n.d.). Retrieved 20.04. 2020 from the World Wide Web:

<https://www.nordicsports.cz/sneznice/zimni-krasa-a-historie-sneznic>

Svět outdooru. (2008). *To základní o karimatkách*. Retrieved 25.4. 2020 from the World Wide Web:

<https://svetoutdooru.cz/rady/to-zakladni-o-karimatkach/>

Total outdoor. *Lavinový vyhledávač. Historie* (n.d.). Retrieved 25.4. 2020 from the World Wide Web:

https://totaloutdoor.cz/eshop/znacky/pieps?utm_source=seznam&utm_medium=cpc&utm_campaign=Zna%c4%8dky+-+search&utm_content=Pieps+-+distributor&utm_term=pieps

Uniqa. *Cestovní pojištění* (n.d.). Retrieved 25.4. 2020 from the World Wide Web:

https://www.uniqa.cz/cestovni-pojisteni/#utm_source=seznam&utm_medium=cpc&utm_campaign=S+%7c+CES_poji

%c5%a1t%c4%9bn%c3%ad_kr%c3%a1tkodob%c3%a9+ces.+OBECN%c3%89_0112_
2018_EXM&utm_content=Cestovn%c3%ad+poji%c5%a1t%c4%9bn%c3%ad-
Exact&utm_term=cestovn%c3%ad+poji%c5%a1t%c4%9bn%c3%ad

Voda hory. *Lavinové batohy* (n.d.). Retrieved 10.06. 2020 from the World Wide Web:
<https://www.vodahory.cz/batohy/lavinove-batohy/pieps-jetforce-bt-pack-25-l--detail>

Wikipedia. *Miloslav Nevrlý* (n.d.). Retrieved 25.4. 2020 from the World Wide Web:
https://cs.wikipedia.org/wiki/Miloslav_Nevrlý

Wikipedia . *Sněžnice* (n.d.). Retrieved 25.4. 2020 from the World Wide Web:
<https://cs.wikipedia.org/wiki/Sn%C4%9B%C5%BEnice>

12 PŘEHLED POUŽITÝCH OBRÁZKŮ:

Obr. 1. Nordic sport. *Historie sněžnic* (n.d.). Retrieved 25.4. 2020 from the World Wide Web: <https://www.nordicsports.cz/sneznice/zimni-krasa-a-historie-sneznic/>

Obr. 2. Hedvábná stezka (n.d.). Retrieved 25.4. 2020 from the World Wide Web: <https://www.hedvabnastezka.cz/anexevybaveni-svet-outdooru/sneznice-asi-tak-z-poloviny-dvacateho-stoleti-/>

Obr. 3. Můj outdoor (n.d.). Retrieved 25.4. 2020 from the World Wide Web: <https://www.mujoyouther.cz/TSL-sneznice-325-Escape-d451.htm>

Obr. 4. Military range. *Sněžnice US Sherpa* (n.d.). Retrieved 25.4. 2020 from the World Wide Web: <https://www.militarysklad.cz/detail/sneznice-us-sherpa-pouzite-639226>

Obr. 5. Travel magazín. *Krásy světa na jedné adrese* (n.d.). Retrieved 25.4. 2020 from the World Wide Web: <https://magazin.travelportal.cz/2019/01/31/sneznice-evropa-hit/>

Obr. 6. Sportisimo. *Vrstvení oblečení* (n.d.). Retrieved 25.0.4. 2020 from the World Wide Web: <https://www.sportisimo.cz/poradna/vrstveni-obleceni/>

Obr. 7. Total outdoor. *Set Fastet RESCUE System* (n.d.). Retrieved 25.10. 2021 from the World Wide Web: <https://totaloutdoor.cz/eshop/detail-produktu/set-fastest-rescue-system>

Obr. 8. Voda hory. *Lavinové batohy* (n.d.). Retrieved 10.06. 2020 from the World Wide Web: <https://www.vodahory.cz/batohy/lavinove-batohy/pieps-jetforce-bt-pack-25-l--detail>

Obr. 9. Horská služba. *Stupně lavinového nebezpečí + EAWS matice* (n.d.). Retrieved 10.06. 2020 from the World Wide Web: <https://www.horskasluzba.cz/cz/horska-sluzba/laviny/informace-o-lavinach/stupne-lavinoveho-nebezpeci-eaws-matice>

Obr. 10. Horská služba. *Stupně lavinového nebezpečí + EAWS matice* (n.d.). Retrieved 10.06. 2020 from the World Wide Web:

<https://www.horskasluzba.cz/cz/horska-sluzba/laviny/informace-o-lavinach/stupne-lavinoveho-nebezpeci-eaws-matice>

Obr. 11. Horská služba. *Stupně lavinového nebezpečí + EAWS matice* (n.d.). Retrieved 10.06. 2020 from the World Wide Web:

<https://www.horskasluzba.cz/cz/horska-sluzba/laviny/informace-o-lavinach/stupne-lavinoveho-nebezpeci-eaws-matice>

Obr. 12. Horská služba. *Stupně lavinového nebezpečí + EAWS matice* (n.d.). Retrieved 10.06. 2020 from the World Wide Web:

<https://www.horskasluzba.cz/cz/horska-sluzba/laviny/informace-o-lavinach/stupne-lavinoveho-nebezpeci-eaws-matice>

Obr. 13. Horská služba. *Stupně lavinového nebezpečí + EAWS matice* (n.d.). Retrieved 10.06. 2020 from the World Wide Web:

<https://www.horskasluzba.cz/cz/horska-sluzba/laviny/informace-o-lavinach/stupne-lavinoveho-nebezpeci-eaws-matice>

Obr. 14. Horská služba. *Stupně lavinového nebezpečí + EAWS matice* (n.d.). Retrieved 10.06. 2020 from the World Wide Web:

<https://www.horskasluzba.cz/cz/horska-sluzba/laviny/informace-o-lavinach/stupne-lavinoveho-nebezpeci-eaws-matice>

Obr. 15. Alpy. *Nouzové signály v horách* (n.d.). Retrieved 10.06. 2020 from the World Wide Web:

<http://www.alpy.net/clanky/nouzove-signal-y-v-horach.php>

Obr. 16. Alpy. *Nouzové signály v horách* (n.d.). Retrieved 10.06. 2020 from the World Wide Web:

<http://www.alpy.net/clanky/nouzove-signal-y-v-horach.php>

Obr. 17. Mapy (n.d.). Retrieved 14.6. 2020 from the World Wide Web:

<https://mapy.cz/zakladni?x=23.5367113&y=45.5497346&z=6&source=osm&id=1048145582>

Obr. 18. Mapy (n.d.). Retrieved 14.6. 2020 from the World Wide Web:

<https://mapy.cz/zakladni?planovani-trasy&x=20.6208993&y=46.2395404&z=5&rc=9hChxxXvtOuBBKExCeZx&rs=muni&rs=osm&ri=3468&ri=413402&mrp=%7B%22c%22%3A111%7D&xc=%5B%5D>

Obr. 19. Mapy (n.d.). Retrieved 14.6. 2020 from the World Wide Web:

<https://mapy.cz/turisticka?planovani-trasy&x=23.2633352&y=45.6221400&z=14&l=0&rc=uBBKExCeZxuBP41duwBqeO5fSJ56l&rs=osm&rs=osm&rs=osm&rs=coor&ri=413402&ri=92015467&ri=12045441&ri=&mrp=%7B%22c%22%3A132%7D&xc=%5B%5D&rut=1>

Obr. 20. Mapy (n.d.). Retrieved 14.6. 2020 from the World Wide Web:

<https://mapy.cz/turisticka?planovani-trasy&x=23.2633352&y=45.6221400&z=14&l=0&rc=uBBKExCeZxuBP41duwBqeO5fSJ56l&rs=osm&rs=osm&rs=osm&rs=coor&ri=413402&ri=92015467&ri=12045441&ri=&mrp=%7B%22c%22%3A132%7D&xc=%5B%5D&rut=1>

Obr. 21. Mapy (n.d.). Retrieved 14.6. 2020 from the World Wide Web:

<https://mapy.cz/turisticka?planovani-trasy&x=23.3464522&y=45.6368818&z=14&rc=uBOP1xCcyMf6IgbKuB-JLe6o&rs=coor&rs=coor&rs=coor&ri=&ri=&ri=&mrp=%7B%22c%22%3A132%7D&xc=%5B%5D&rut=1>

Obr. 22. Mapy (n.d.). Retrieved 14.6. 2020 from the World Wide Web:

<https://mapy.cz/turisticka?planovani-trasy&x=23.3464522&y=45.6368818&z=14&rc=uBOP1xCcyMf6IgbKuB-JLe6o&rs=coor&rs=coor&rs=coor&ri=&ri=&ri=&mrp=%7B%22c%22%3A132%7D&xc=%5B%5D&rut=1>

Obr. 23. Mapy. Retrieved 14.6. 2020 from the World Wide Web:

<https://mapy.cz/turisticka?planovani-trasy&x=23.4109788&y=45.6139427&z=14&rc=uB-JLxCb7LuBf9ixCVHl&rs=coor&rs=coor&ri=&ri=&mrp=%7B%22c%22%3A132%7D&xc=%5B%5D&rut=1>

Obr. 24. Mapy (n.d.). Retrieved 14.6. 2020 from the World Wide Web:

<https://mapy.cz/turisticka?planovani-trasy&x=23.4109788&y=45.6139427&z=14&rc=uB-JLxCb7LuBf9ixCVHl&rs=coor&rs=coor&ri=&ri=&mrp=%7B%22c%22%3A132%7D&xc=%5B%5D&rut=1>

Obr. 25. Mapy (n.d.). Retrieved 14.6. 2020 from the World Wide Web:

<https://mapy.cz/turisticka?planovani-trasy&x=23.4753880&y=45.5874229&z=14&l=0&rc=uBf9ixCVHluBsnvxCMPDhLJhbWGT5U8&rs=coor&rs=coor&rs=osm&rs=osm&ri=&ri=&ri=1056998428&ri=6472057&mrp=%7B%22c%22%3A132%7D&xc=%5B%5D&rut=1>

Obr. 26. Mapy (n.d.). Retrieved 14.6. 2020 from the World Wide Web:

<https://mapy.cz/turisticka?planovani-trasy&x=23.4753880&y=45.5874229&z=14&l=0&rc=uBf9ixCVHluBsnvxCMPDhLJhbWGT5U8&rs=coor&rs=coor&rs=osm&rs=osm&ri=&ri=&ri=1056998428&ri=6472057&mrp=%7B%22c%22%3A132%7D&xc=%5B%5D&rut=1>

Obr. 27. Mapy (n.d.). Retrieved 14.6. 2020 from the World Wide Web:

<https://mapy.cz/turisticka?planovani-trasy&x=23.5494766&y=45.5587923&z=13&rc=uBttYxCPMTjthxCGDtZ0xBz6N&rs=osm&rs=osm&rs=osm&ri=6472057&ri=1056535395&ri=1056535395&mrp=%7B%22c%22%3A132%7D&xc=%5B%5D&rut=1>

Obr. 28. Mapy (n.d.). Retrieved 14.6. 2020 from the World Wide Web:

<https://mapy.cz/turisticka?planovani-trasy&x=23.5494766&y=45.5587923&z=13&rc=uBttYxCPMTjthxCGDtZ0xBz6N&rs>

=osm&rs=osm&rs=osm&ri=6472057&ri=1056535395&ri=1056535395&mrp=%7B%22c%22%3A132%7D&xc=%5B%5D&rut=1

Obr. 29. Mapy (n.d.). Retrieved 14.6. 2020 from the World Wide Web:

<https://mapy.cz/turisticka?planovani-trasy&x=23.5241566&y=45.4984830&z=13&rc=uBxyExBz6NuBmzPxBg-x&rs=osm&rs=osm&ri=1056535395&ri=13462136&mrp=%7B%22c%22%3A132%7D&xc=%5B%5D&rut=1>

Obr. 30. Mapy (n.d.). Retrieved 14.6. 2020 from the World Wide Web:

<https://mapy.cz/turisticka?planovani-trasy&x=23.5241566&y=45.4984830&z=13&rc=uBxyExBz6NuBmzPxBg-x&rs=osm&rs=osm&ri=1056535395&ri=13462136&mrp=%7B%22c%22%3A132%7D&xc=%5B%5D&rut=1>

Obr. 31. Mapy (n.d.). Retrieved 14.6. 2020 from the World Wide Web:

<https://mapy.cz/turisticka?planovani-trasy&x=23.4289757&y=45.4453743&z=13&rc=uBmzPxBg-xuBY.TxBW8Q&rs=osm&rs=osm&ri=13462136&ri=120594350&mrp=%7B%22c%22%3A132%7D&xc=%5B%5D&rut=1>

Obr. 32. Mapy (n.d.). Retrieved 14.6. 2020 from the World Wide Web:

<https://mapy.cz/turisticka?planovani-trasy&x=23.4289757&y=45.4453743&z=13&rc=uBmzPxBg-xuBY.TxBW8Q&rs=osm&rs=osm&ri=13462136&ri=120594350&mrp=%7B%22c%22%3A132%7D&xc=%5B%5D&rut=1>

Obr. 33. Mapy (n.d.). Retrieved 14.6. 2020 from the World Wide Web:

<https://mapy.cz/turisticka?planovani-trasy&x=23.1616225&y=45.6608059&z=10&rc=uBY.TxBW8QuAYzTxDq3J&rs=osm&rs=osm&ri=120594350&ri=1056535394&mrp=%7B%22c%22%3A111%7D&xc=%5B%5D&rut=1>

Obr. 34. Mapy (n.d.). Retrieved 14.6. 2020 from the World Wide Web:

<https://mapy.cz/turisticka?planovani->

[trasy&x=23.1886250&y=45.7585239&z=11&rc=uAYzTxDq3JuBBKExCeZx&rs=osm](https://mapy.cz/turisticka?planovani-trasy&x=23.1886250&y=45.7585239&z=11&rc=uAYzTxDq3JuBBKExCeZx&rs=osm)

[&rs=osm&ri=1056535394&ri=413402&mrp=%7B%22c%22%3A111%7D&xc=%5B%](https://mapy.cz/turisticka?planovani-trasy&x=23.1886250&y=45.7585239&z=11&rc=uAYzTxDq3JuBBKExCeZx&rs=osm&rs=osm&ri=1056535394&ri=413402&mrp=%7B%22c%22%3A111%7D&xc=%5B%5D&rut=1)

[5D&rut=1](https://mapy.cz/turisticka?planovani-trasy&x=23.1886250&y=45.7585239&z=11&rc=uAYzTxDq3JuBBKExCeZx&rs=osm&rs=osm&ri=1056535394&ri=413402&mrp=%7B%22c%22%3A111%7D&xc=%5B%5D&rut=1)